

„Sztehlo Gábor alakja azért kiemelkedő a számunkra, mert vészterhes időkben volt képes megmutatni, hogy mennyire mélyen elkötelezett az evangélium ügye iránt.”

A legkisebbek szolgálja ► 4. oldal

„Végére is Debrecenben most az történt, hogy egy részekre szakadt – részekre szabdalt – protestáns felekezet önmagán kezdte el az »eggyé lélet« (Jn 17,21–22) jézusi kívánalmának megvalósítását.”

Egyesítő menet ► 6. oldal

„Isten bennünk munkálkodó Lelke egyszerre fordít minket felfelé, az örök értékek országa felé és visszafelé, embertársaink irányába.”

Atya, Fiú és Szentlélek ► 11. oldal

Adj, Úristen, nekünk Szentleket! ► 2. oldal
Kirchentag 2009 ► 8–9. oldal

Nemzetiségi oldalak ► 7. és 10. oldal

Pünkösd és ökumené ► 11. oldal

Gyermeknapi mosolygás ► 12. oldal

Ne „papos”, hanem „neves” presbitereket! ► 13. oldal

► Mint a szél, a tűz és a mámor... – pünkösdű Égtájoló a 3. oldalon

„Mi akar ez lenni?” – Isten munkatársai vagyunk?

■ GYÖRI GÁBOR

Ha pünkösd közöttünk is megtörténik, ha a Szentlélek ereje kiárad a magyarországi és a határon túli evangélikus gyülekezetekben, ha felügyelők és presbiterek lelkében visszhangzik a pünkösdű kérdés: „Mi akar ez lenni?” – akkor 2009. szeptember 12-én zsúfolásig megtelik a pestszentimrei Sportkastély az evangélikus presbiterek országos találkozója alkalmával.

Az *Evangelikus Élet* húsvéti számában Gáncs Péter püspök megadta az első országos presbiteri találkozó alaphangját: *Isten munkatársai vagyunk*. A ki-jelentő módon fogalmazott cím húsvét egyenes következménye, mert a fel-támadott Krisztus nemcsak a lezárt síron lépett túl, hanem tanítványai taga-dásán, hitelenségén, alkalmatlan voltán is. Nem hányja szemükre botrányos elbukásukat, hanem egyszerűen kijelenti: „...tanúim lesztek...”

Mester, én megtagadtalak, mégis rám bízod a nyájat? – kérdezte Péter. Uram, én hitetlen voltam, mégis bízol bennem? – így Tamás. Magadra hagy-tunk a szenvedésben, mit kezdesz velünk? – mondhatták a többiek. A levitéz-lett tanítványok csak kérdő formában mondhatták volna: *mégis Isten munka-társai vagyunk?* Ez a mélypont, ez a teljes kudarc, de pünkösd csodája ezen a mélyponton születik!

► Folytatás a 13. oldalon

FOTO: SMIDÉLIUSZ ANDRÁS

FOTO: SALLAI GÁBOR

Missziói nap az egyházkerületekben

Kondoros

► „Békét adj, Uram, kérlek, a háborgó szíveknek...” – énekelte *Tolcsvay László* zeneszerző, énekes május 23-án, a Déli Egyházkerület által Kondoroson megrendezett missziói napon. Az emberi élet különféle válságaiból kiutat kereső gyülekezet számára ez a refrénként elhangzó egyszerű imádság is irányt mutathatott. A kerület legnagyobb rendezvényén gazdag és színes program várta a résztvevőket a házigazdák által gondosan előkészített helyszíneken.

A találkozóra érkezőket a Mezőberény 1. kerületi evangélikus rézfűvös kör térzenéje fogadta, majd a délelőtti program az evangélikus templomban vette kezdetét. A közel ezerfős gyülekezet egy része a templomkertben, kihangosítón keresztül követ-hette a bent zajló eseményeket. *Aradi György* kerületi misszi-ói lelkész köszöntését és a vendéglátó egyházközség bemutat-kozását követően *Dankó Béla*, a település polgármestere és *Gáncs Péter* püspök üdvözölte a jelenlévőket.

► Folytatás az 5. oldalon

FOTO: SMIDÉLIUSZ ANDRÁS

Veszprém

► A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerülethez tar-tozó gyülekezetek tagjait Veszprémbe várták az elmúlt szombaton a missziói nap szervezői. A több mint három-száz résztvevő a Városi Művelődési Központban gyűlt össze. A program *Isó Zoltán* helyi lelkész, valamint *Bereczky Gyula* felügyelő, *Porga Gyula* alpolgármester és *Verasztó János* kerületi missziói lelkész köszöntőjével kez-dődött.

A köszöntőket *Isó Dorottya* Lk 21,28 alapján tartott igehirdeté-se követte. Egy reklámszlogen szerint a mostani válságos idők-ben csak magunkra számíthatunk. Megosztottságunkban min-denki a másikat hibáztatja a kialakult helyzetért. Saját erőnk-ből csak a túlélésre, a mának élésre, közömbösségbe, kábulatba va-ló menekülésre, felelőtlenségre telik – állapította meg. Mi azon-ban Krisztus követői vagyunk, akik nem a világ rendjét követjük. Jézus tanítványai felegyenesedhetnek, mert meglátják az örök ér-tékeket a mulandókkal szemben. Ez a mai nap üzenete. Krisz-tus szavai szerint a világvége válság által teljesedik be. De mi tud-juk, hogy számunkra ez a nagy találkozás lesz Krisztussal.

► Folytatás az 5. oldalon

FOTO: MENYES GYULA

Nyíregyháza

► Az Északi Egyházkerület legnagyobb gyülekezete, Nyír-egyháza adott otthont a 2009. évi missziói napnak. Az egy-házkerület gyülekezeteiből több mint ezerkétszázan – a kerület missziói napjai történetében eddig a legtöbben – vettek részt az idei közösségi alkalmon. A május 23-i ta-lálkozónak itt is a *Van kiút a válságból* volt a témacíme.

Nyíregyháza nemcsak a legnagyobb lélekszámú gyülekezete az Északi Egyházkerületnek, hanem országosan is a legnagyobb evangélikus intézményhálózattal rendelkező város. Ősztől az óvodától a gimnáziumig igénybe vehető lesz az evangélikus szel-lemiségű oktatás, a diakóniai intézmények pedig az idősektől kezdődően a hajléktalanokon át a fogyatékkal élők ápolásáig végeznek szolgálatot. Jól tükrözta ezt a társadalmi szerepvállalást maga a missziói nap is, mely nyitott ajtót kínált a város lakói-nak és a kerületből érkező vendégeknek, hogy megismerhes-sék a gyülekezetet és az intézményeket.

► Folytatás az 5. oldalon

FOTO: SALLAI GÁBOR

Oratio œcumenica

Mennyei Atyánk! Lelkedet ajándékoztad egyháznak, Lelked ajándékaival halmozol el bennünket napon-ta. Szentleked által ismerhettünk meg téged szerető Atyánknak, és ismerhettük meg Fiadat megváltónak. Szentleked biztat, hogy forduljunk hozzád bizalommal.

Könyörgünk Lelked ajándékaiért a földön most élő egyházad számára. Segíts megmaradni a benne való bizalom reménységében. Segíts meglátni és megélnie a hozzád való tartozás örömet és felelősségét. Add meg nekünk azt az ajándékot, hogy étellel és örömmel teli közösségekben élhessünk, hogy hitelesen élhessük meg tőled kapott létünk távlatát már itt a földön.

Könyörgünk gyülekezetünkért és minden tagjáért. Lelked formálja mindennapjainkat, a rólad szóló igehirdetést, a nevedben végzett minden szolgálatot. Add meg nekünk azt a kegyelmet, hogy ki-ki felismerve a tőled kapott ajándékait, a megfelelő helyen örömmel és felelősséggel végezhesse azt a szolgálatot, amelyet rábízta.

Könyörgünk azért is, hogy a testvérben felismerjük a te ajándékaidat, és ennek örömevel fogadhassuk be egymást.

Könyörgünk azokért, akik lélektelen robotlasként, szenvedésként, kilátástalan küzdelemként élnek mindennapjaikat. Atyánk, csak te nyithatsz távlatot az ember életének, és te adtál utat minden embernek hozzád. Segíts meg azokat Lelked erejével, akik nem tudnak indulni, és nem tudnak lépni feléd. Add, hogy egykor mindenki megismerhessen téged az egyedül élő és egyedül irlalmas Istenként.

Mennyei Atyánk! Pünkösd ünnepe Lelked ajándékaiért könyörgünk. Éltess minket, bátoríts minket, ajándékozz meg bennünket a benned való élet örömeivel most és majd egykor, mikor Fiad újra eljön, hogy teljességre jusson az élet, aki te vagy, és amit nekünk ajándékozol. Amen.

SEMPER REFORMANDA

„A Szentleket olyannak kell megismernünk és hinnünk, amilyenek maga mondja magát. E szerint ő nem a harag és rettentés Lelke, hanem kegyelem és vigasztalás Lelke. Így az egész Szentháromság csupa kegyelem.

A Fiú azzal vigasztal, hogy könyörög a Szentlélekért, az Atya meg azzal, hogy adja a Szentleket, a Szentlélek pedig maga a Vigasztaló. A keresztényeknek tehát nincs harag, fenyegetés vagy rettentés, hanem csupa szívélyes szeretet s édes vigasztalás égen-földön. Miért? Hát azért – mondja ő –, mert tömlöctartótok és hóhérotok úgyis elég van, aki rettentsen és gyötörjön benneteket!”

► **Luther Márton:**
Jer, örvendjünk, keresztyének!
(Szabó József fordítása)

PÜNKÖSD ÜNNEPE – LK 11,9-13

Születésnap ajándék

Az egyház születésnapjának a három nagy, „sátoros” ünnep közül kétség-telenül a bronzérem jut. Nem csak azért, mert sokáig egynapos ünnepként szerepelt az állami naptárban, és a „rehabilitáció” óta a másodnap egyházi értelemben még nem kapta vissza a régi súlyát, bár kétség-telenül van több helyen lelkes gyülekezeti vagy megyei kezdeményezés. A római katolikus naptárban a másodnap már nem is főünnep, a görög katolikus rendben pedig két napos ez az ünnep, karácsony és húsvét azonban egygel tovább tart.

A népi hagyományokban sok-sok jeles napnak megvan a maga étrendje, karácsonynak, újévnek, húsvét-nak, sőt még a fordítási hibából elnevezett zöldcsütörtöknek is, pünkösd azonban kimarad ebből a sorból is. Mai alapigénk tartalmaz némi ételre vonatkozó megjegyzést ugyan, de csak mellékesen. (A Távol-Keleten élő népek keresztényei értetlenül állnak a kitéttel szemben: náluk a kigyóhús sok helyen sokak számára drága, nagyünnepi csemege.)

Az e napra rendelt evangélium két változatban ismert az *Újszövetségben*, a félmúlt korban Victor János faragott belőle historizáló éneket, Tinódi dal-lamára. Ezt – gyülekezeteinkben ma használt énekeskönyvünkben – kéreések és könyörgések közt találjuk, nem az egyházi esztendő csomópontjaihoz rendelt művek közé sorol-

tott. Ez így van jól, hiszen a Szentlélek csak a zárómondatban szerepel.

Valami sajátos hangvételű elhatárolódás egyéni módon jellemzi kollektív viszonyunkat az ünnephez: még az idevonatkozó szólásaink sem pozitívak, illetve kevésbé udvariasan fogalmazva egyértelműen negatívak: „pünkösd királyság”, „csak a Szentlélek tartja”. Mi lehet ennek az oka? A kérdésre többféle válasz is adható, ezek azonban oda vezetnek, hogy a racionális világban a Szent-háromság isteni személyei közül a Szentlélekkel a legnehezebb bármit is kezdeni, mert ő a legkevésbé sem kézzelfogható: a Teremtő keze nyomát érezzük a világban, a Megváltó történelmi útja a keresztig nyomon követhető, a Megszentelő azonban kicsúszik a kezünk közül, hiszen „fúj”, amikor és ahonnan akar, nincs befolyásunk ténykedésére.

Egy másik elgondolkodtató tény, hogy minden közösség számára fontos a saját identitás őrzése. Komoly belső feszültséget rejt, hogy a kereszténység számára éppen az egyház születésnapja nem képvisel igazi súlyt. Ezt a különféle egyházak eltérő egyházfogalmával lehetne takar-gatni, esetleg még magyarázni is, de az alapproblémát ez nem enyhíti. A reformáció újrafogalmazta számunkra az egyházképet, de nem akkor kezdődik nekünk sem az egyház-történelem, hanem pünkösdötől.

Harmadsorban gondoljunk bele, istentiszteleti életünkben milyen gyakran (milyen ritkán) hívjuk segítségül a Lelket? Konfirmáció, avatás, iktatás – nyilvánvalóan személyesen általában ritkán kerülünk ilyen helyzetbe. Iskoláinkban még a tanévnyitót említhetjük, ezenfelül néha s néhol a munkaévközdő üléseket sorolhatnánk ide. A helyzet valóban erősen deficites.

Van a kereszténységnek olyan ré-sze, az egyházak egy csoportja, illetve vannak olyan egyházon belüli csoportosulások, amelyek ellenkezőleg esnek túlzásba: a Lélek nemcsak hogy hangsúlyos, de kifejezetten túlhangsúlyos lett. Ha nincs meg a „lélekkeresztység” számos jele, szerintük az a közösség nem is nevezheti magát egyháznak.

Ajándékot kapni szoktunk. Netán néha megkérdézhettek minket, mire van szükségünk, vagy minek örülnénk igazán. (Leszámítva azokat, akik kiprovokálják maguknak azt, amit akarnak.) Az ünneplő gyülekezet, az egész egyház, illetve annak felelős tagjai sok mindent kívánhatnak egy ilyen alkalommal: új szervezetet, amely a kihívásokra reagálni tud; felelős szolgálókat; éledő közösségeket; csökkenő feszültségeket társadalmi vagy nemzetközi összefüggésben.

Ezek azonban csak és kizárólag akkor valósulhatnak meg, ha a Lélek va-

A VASÁRNAP IGÉJE

lóban fúj. Nem úgy, hogy mi állítjuk, mintha éreznék; hanem amikor elemi erővel reszketnek a falak, amikor igazán átszív a réseken, amikor az egyház hajójának dagadnak a vitorlái, szakadnak a horgonyai; mikor mindenkit kimozdít a kényelmes, biztonságos tartott pozícióból. A Szentlélek a maga erejével ugyanis nem a megszokás (azaz a tradíció), hanem a megújulás, a megelevenedés irányába tol el valamennyiünket.

Érdekes dialektika ez: Jézus hív, a Lélek küld. A kettő nem semlegesíti egymást, és nem is játszható ki egymás ellen, hanem ténylegesen megmutatja a Szentháromság emberi értelmet meghaladó voltát, azt, ami tudást felülhaladó hitet igényel (nem a tudást pótló!).

Jézus bátorít: kérjétek Szentleket. Kérjük bátran, hangosan: „Veni, creator Spiritus!”

■ LACKNER PÁL

*Imádkozzunk! Jöjj, égi láng, forgószél!
/ Téged óhajt mind, ki él. / Lángod
éledjen köztünk, / Erősítsd közösségünk.
Amen.*

A SZENTLÉLEK AJÁNDÉKA – A SZENTHÁROMSÁG CSODÁJA

Adj, Úristen, nekünk Szentleket!

► **Ezen a héten pünkösd ünnepe rovatunk „szerkesztője” Nagy örömmel mutatjuk be gazdag pünkösd énekrepertoárunk újabb értékes darabját.**

Az *Adj, Úristen, nekünk Szentleket* (GyLK 816) a régi magyar énekek csoportjába tartozik; már a reformáció első, egészében fennmaradt gyűjteményében, *Huszár Gál* 1560-as énekeskönyvében megjelenik. A kötetet nyitó énekcsoport – *A Szentlélekért való könyörgések a prédikáció előtt* – harmadik tagjaként fontos helyen szerepel. Itt is, valamint *Huszár* kiemelt jelentőségű graduál-énekeskönyvében (1574) is a *Jer mi kérjünk Szentleket* kezdetű ének után következik, dallamközlés nélkül, „Azon nótára” jelzéssel. Az 1574-es gyűjteményben már egy öt énekből álló csoport énekelhető, legalábbis a felirat szerint, a – *Luther Mártoné* alcímmel ellátott – *Jer mi kérjünk Szentleket* eredetije, a *Nun bitten wir den Heiligen Geist* dallamára.

Ha ezt megpróbáljuk, kiderül, hogy a strofa eltérése és a szótagszámok ingadozása miatt a dolog sajnos nemigen megy. Valószínűleg volt ennek a dallamnak egy magyar variánsa; ez viszont nincs közölve a kötetben. Így hát sötétben tapogatózunk. Vagy mégsem?

A válaszhoz érdemes röviden áttekinteni az érintett énekeket és a köztük lévő kapcsolatot. A *Jer, kérjünk Isten áldott Szentleket* (EÉ 232) forrása egy 12. századi, német nyelvű, egystrófás pünkösd ének (elnevezé-

se a „Kyrieleis” záradék nyomán *leise*), melyhez Luther még három versszakot illesztett. Az ének fordítása két változatban (négy-öt versszak, valamint ennek hat-hét strofás bővített parafrázisa) jelenik meg a 16. századi énekeskönyvekben; verse-lése mindegyiknek meglehetősen kezdetleges, ezért nem is maradtak fenn sokáig.

A pünkösd énekcsoportban megtalálható még egy számunkra ismerős ének: *Hallgass meg minket, nagy Úristen* (EÉ 275); ennek dallama a

német eredeti magyar variánsa, melyet – 16. századi forrás híján – először az 1744-es kolozsvári énekeskönyv közöl. A két strofa felépítését a szótagszám eltérése ellenére is rokonnak érezzük, elsősorban a rövid záró sor miatt. A hasonlóság nyilvánvaló: mindkét dallam jón hangnemű, az 1–2. sor kezdete dallamilag azonos. A magyar dallam első sora az alaphangot járja körül; a második sor a hármashangzat hangjain megfontoltan felfelé lépdel, érinti a szextet, majd visszatér. A 3–

CANTATE

2. Te vagy Atyánk, örök Úristen, Kiben semmi kétségünk nincsen, Neveljed hitünket te szent igédben, Szent Fiadnak, Krisztusnak ismeretében, Üdvösségünkben.
3. Te vagy, Krisztus, mi Üdvözítőnk, Szent Atyádnál békesség-szerzőnk: Te vagy mi életünk, lakozzál bennünk; Hogy minden dolgunkban csak téged dicsérjünk És dicsőítsünk!
4. Ó, Szentlélek, így kérünk téged: Bátorítsd a mi szívünket, Vigasztalj meg minket, igazgass minket, Hogy hallván megért-hessük te szent igédet, Üdvösségünket!

Szöveg: Huszár Gál 1560. Dallam: Hallgass meg minket, EÉ 275. [RMIÉ 56].

4. sor főképp nyolcadmozgással használja ki a hangterjedelmet, míg a záró rövid sor határozottan kerekíti le a versszakot.

Mai énekünk, az *Adj, Úristen, nekünk Szentleket* GyLK-beli nótajel-zése éppen erre az énekre hivatkozik, így „nyomozásunk” sikerrel járt.

Az ének négy versszaka szervesen épül egymásra. Az első strofa az Úristent szólítja meg, és az ige általi épülésért, az igaz hitért könyörög. A második versszakról megjelenik a Szentháromság: a költő Atyának szólítja az örök Úristent, és kéri, hogy hitünket Krisztus ismeretében növelje. A harmadik versszak már Krisztushoz, az Üdvözítőhöz szól, az ő dicsőítését zengi. Végül a negyedik strofa címzettje a Szentlélek: az ő vigasztalásáért imádkozik a hívő.

A Szentlélekért, világosságért, szeretetért, igazságért, vigasztalásért való könyörgés változatos formában való megfogalmazása állandó eleme a pünkösd énekeknek; mai költeményünk különlegessége, hogy ezt összekapcsolja a Szentháromság megénekelésével és megszólításával.

A szöveg világos, logikusan felépített, a dallamot már ismeri a gyülekezet: semmi akadálya nem lehet annak, hogy gyorsan megtanuljuk és befogadjuk ezt az éneket, mindannyiunk hitbeli épülésére!

■ ECSEDI ZSUZSA

PÜNKÖSD 2. NAPJA – LK 12,32–34

Isten felhúzta a vasfüggönyt

Félelmetes tudomány a reklámszichológia. Arról szól, hogy az ember megkívánjon és megvegyen egy olyan terméket, amely nélkül is boldogan élhetne. Elhittetik velünk, hogy csak az adott termék birtokában élhetünk teljes emberi életet, nélküle szegények és szájalmasak vagyunk. És megjelennek a reklámokban szomorú arcú gyerekek, akiket az anyukájuk nem szeret igazán, mert nem veszi meg nekik az intelligens mosóport, az egy perc alatt ható lázcsillapítót, a jégkrémet a hűtőből vagy az üdítőt, amelyet már minden gyerek iszik, csak ő nem.

Valahonnan ismerős nekünk ez a módszer. Ott a Biblia első lapján is megpróbálja elhíttetni a fő Reklámszichológus az első emberrel, hogy a középső fa gyümölcse nélkül nem élhet teljes emberi életet. „A legjobbtól akar eltántani a zsarnok Isten, pedig azt te is megérdemled” – sziszegte a kígyó. „Jöjjön, aminek jönnie kell” – mondta az ember, és szakított a fáról. Együtt szakított Istennel is. Azóta is ismétlődik, szüntelenül ismétlődik ez a szomorú történet. És az ember megszokta, sőt megszerette ezt a szerepet.

Amíg nem látunk magunk előtt nagyobb, igazabb célt, addig marad az, amit a korszellem kínál. Marad a bevásárlókocsi, amit a hiper-szupermarketban tologatunk reklámoktól kilügzött aggyal. Ha nincs X dezodorom, kiírom magam a kulturált emberek társadalmából, ha nincs Y internetes mobiltelefonom, elveszítem a korlátlan szabadságomat, ha nem Z olajjal sütök, menthetlenül maradi vagyok. A pénztárnál kirakjuk a futószalagra a zsákmányt. Mindez már az enyém, megdolgoztam érte, megérdemlem. Mi az, amire ezekből igazán szükségünk van?

Atyának és Fiúnak Lelke, győzd le bennünk a Kísértő lelkét!

Jézus biztat: „Ne félj, kicsi nyáj!” Ne féltsd az életedet, mert Istennek az a szándéka, hogy megtart. Ne félj az emberektől, akik nem a kis nyájhoz, hanem a nagy csordához tartoznak. Nemrég még te is ott voltál. Kiválasztottalak, kiemeltelek, nagy ajándékot szeretnék neked adni. Saját magamat. Minden beszédemet érted mondom, minden cselekedetemet érted te-

szem, az életemet érted áldozom. Az én sorrendem más, mint a tömegé. Az én Lelkem át fogja benned írni a sorrendet. Keresd az én kincseimet, országomat, és a mindennapi kenyeret is meg fogod kapni.

Úgy tetszett Istennek, hogy nekünk adja az országát. De itt nem csak a „túlvilágra” kell gondolnunk. Sőt nagyon is itt, a földi világunkban kezdődik az első felvonás. Azzal, hogy Jézus eljött, közénk költözött az Isten országa. Hogy ezt egyáltalán megtaláljuk, és benne éljünk, nagyon nagy szükségünk van a Szentlélekre. Nélküle esélyünk sincs erre.

Az egész keresztelestől kezdődik. Nem te választottál engem, hanem én választottalak téged – mondja Jézus. Az első lépés az övé. Még akkor is, ha a mai ember szereti magát úgy látni, mint aki saját kezében tartja az élete dolgait, döntéseit, sorsát. Ezt ugyanúgy nem te döntöd el, mint azt, hogy hol és mikor szüessél, kik legyenek a szüleid, rokonaid, fiú vagy lány legyél, milyen testi vagy lelki tulajdonságaid legyenek. Kinyílik a börtönajtó, és a hátrányos helyzetű – nem Isten országa, hatalma, uralma alatt álló – ember megkapja az esélyt, hogy megszűnjön a bűn, a halál és a sátán hatalma, és Isten uralma következzen. De addig hosszú az út, viszont végig segít a Lélek.

Első lépés, hogy meghallod a hívást. Nem hangos, nem toladó, hanem szelid hang ez. Arról beszél, hogy Isten szeret, hogy az a szándéka, hogy üdvösségre juss, és hogy fizet is érted. Jézus vérével és halálával. Nem azért, „mert megérdemlem”, hanem mert fontos vagy Istennek, ahogyan a szülőnek a gyermekei a legfontosabbak. Isten Lelke hallóvá teszi a füledet erre a hangra. Ha hallod ezt a hangot, tudd, hogy Isten Lelke tett hallóvá.

Második lépésben észreveheted, hogy nem vagy egyedül. Sokan hallották ezt a hangot, és sokan indultak el. Látjuk a Krisztushoz tartozók nemzedékeit, ahogy átveszik és ahogy továbbadják hitüket, míg végül elért hozzánk is. Átélhetjük, hogy Krisztusnak nem különálló bárányai vannak, hanem nyája van, akik együtt hallgatják a Pásztor hangját. Ha benne vagy a nyájban, tud-

AZ ÜNNEP IGÉJE

jál róla, hogy Isten Lelke gyűjtötte össze a gyülekezeteket, hogy benne egymás testvérei legyenek, és egymást erősítsék.

Harmadik lépésben észreveheted, hogy Isten közelében mennyi ajándék van, amely máshol nem érhető el. Sehoh máshol nem lehet bűneink igazi bocsánatát kapni. Krisztus egyházán kívül a bűnöket csak mentetgetni, másra hárítani, elrejtetni, relativizálni vagy egyszerűen elfelejteni lehet. De megbocsátani csak Isten tud. Egyedül neki van ehhez hatalma és szíve.

El nem avuló erszény és kifogyhatatlan kincs a hűség, az adakozás, a másikat megelőző szeretet. Az a lehetőség, hogy az ellenség többé ne ellenség, hanem akár barát is legyen. Kincs az ének. Énekelni az egyszerű korált vagy hallgatni *Bach* passióit pótolhatatlan kincs. De a legnagyobb krisztusi kincs az, ha a másik ember számára élvezhető gyümölcs az életed. Ha amerre jársz, a lábaid nyomán béke és vigasztalás fakad. Ha úgy érzed, hogy eddig sötétségben éltél, és most világosságban vagy, tisztán látsz, tudjál róla, hogy Isten Lelke gyűjtötte meg a fényt.

Az utolsó lépésben már nem akarsz máshoz tartozni, mint Krisztushoz, másról tudni, mint Krisztusról. Rövid az élet, hova, kihez mehetnénk, ha már megtapasztaltuk, hogy az örök élet beszéde önára van? Jézus a szeretetével megragadott. A kísértő nem nyugodott bele a vereségébe, és újra meg újra a bukásodra törekszik. A földre, a földbe akarja juttatni a tekintetedet, a vágyaidat, a szívedet. De ha Krisztus uralma alatt éled az életed, biztos lehetsz a második felvonásban, az üdvösségben. Tudjál róla: Isten Szentlelke tart Krisztusnál. Hogy ahol életedben a kincseidet megtalálod és gyűjtögetted, oda kerüljön a szíved, lelked, te magad.

■ MEKIS ÁDÁM

Imádkozunk! „Jer, Világosság, ragyogj fel nekünk, hogy csak Krisztus legyen Mesterünk! El ne hagyjuk őt, mi hű Megváltónkat, aki népének örökséget ad! Szánj meg, Isten!” (EÉ 232,2) Ámen.

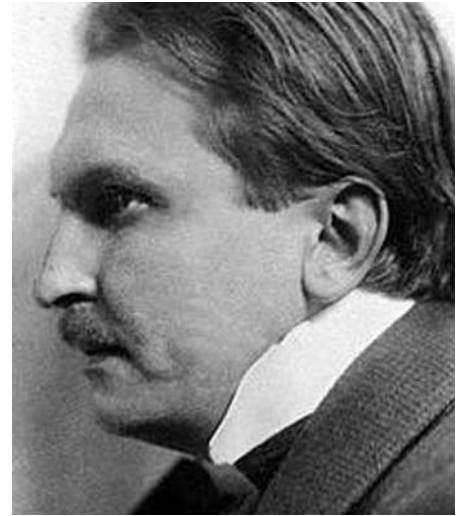
Evangelikus műsorok a Magyar Televízióban

Evangelikus magazin jelentkezik június 7-én 10.40-kor az m1-en, majd az m2 13.40-kor megismétli. A műsor – egyebek mellett – beszámol az Albertin megrendezett evangelikus ovislimpiáról is.

***

Gyóni Géza címmel a 125 éve született költőre emlékezünk június 7-én az m1-en 11.15-kor, majd az m2-n 14.15-kor.

Az evangelikus költő életrajzi adatain kívül elhangoznak a műsorban legismertebb versei is. Közreműködnek *Kubik Anna*, *Papp János* és *Papp Zoltán* színművészek. A műsor szerkesztője Nagy László, rendezője Nemes Takách Ágnes.

Mint a szél, a tűz és a mámor...

Pünkösöd: reménység szárazság idején, szélcsendes időben

„A pünkösödnek jeles napján / Szentlélek Isten küldeték / Megerősíteni szívüket / Az apostoloknak” – így énekeljük egyik ősi énekünkben. Lukács, az első egyháztörténész, aki nemcsak az egyik evangéliumot, hanem *Az apostolok cselekedeteit* is írta, elmondja, mi történt azon a nevezetes napon Jeruzsálemben.

Szokás szerint sok tízezer – zsidó és velük szimpatizáns – zarándok töltötte a pünkösödöt a szent városban, hogy megemlékezzenek a Sínai-hegyen történt szövetségkötésről, és megüljék az év első aratási ünnepét. És húsvét, Jézus Krisztus feltámadása után ötven nappal (maga a *pünkösöd* név is azt jelenti, hogy *ötvenedik*) történt az a csodálatos esemény, amelyről Lukács tudósít: az apostolok átéltek a Szentlélek kiadásának megrendítő csodáját, bátran tanúságot tettek Jézus Krisztusról, és Péter apostol prédikációja nyomán háromezer ember megtért. Megszületett az egyház, elkezdődött az egyház története...

Pünkösöd gazdag, sokarcú ünnep, ezért csak részleteket villanthatunk fel belőle. Ma talán éppen azokra a vonásokra érdemes figyelni, amelyek néha elsikkadnak előlünk. Különösen akkor nagy ennek veszélye, ha egyoldalúan csak az ünnep „csodás” vonásait hangsúlyozzuk.

Pünkösödről, az anyaszentegyház és a Krisztus-hit születésének csodájáról csak képekkel és hasonlatokkal be-

szélhetünk. Csodákra vágyódhat az ember, de azokat, mint étlapról a megkívánt ételt, meg nem rendelheti. Imádkozhatunk és reménykedhetünk, hogy ígéreteit beteljesítve megadja Isten népének – nekünk! – a mi korunkban is ezt a csodát.

Akik ma élhetik át, ugyanúgy élik meg, mint egykor az apostolok és velük együtt az első jeruzsálemi gyülekezet. Ezt az eseményt nem lehet az emberi értelem koordináta-rendszerébe szorítani. Ahhoz, hogy elmondhassuk, mi történt, nekünk is képekre és hasonlatokra van szükségünk. Lesznek – természetesen lesznek –, akik mosolyognak, akik visszautasítják, és lesznek, akik nem tudnak vele mit kezdeni, tüntetően hátat fordítanak, és azt mondják: *mesebeszéd*. Grammmokkal, centiméterekkel kimérhető világunkban Isten jelen lévő ereje? Ugyan, ilyen nincs – így vélekednek. De a kinek szívében megszületik a bizonyosság, és visszhangzik az üzenet, az boldogan ismeri fel: ezek Isten csodálatos dolgai! Ő maga cselekszik itt.

S ez sokszor úgy történik, *mintha valami szél támadna...* Az ember néha felriad éjjel. Csened volt, amikor lefeküdt, mélyes mély csend, szinte álomtalan álomba zuhan ilyenkor a test és a lélek; s éjjel egyszer csak felriadunk, remegnek az ablakok, és messziről, ki tudja, honnan, megindult a szél. Így van a Szentlélek munkája is az emberben. Az emberlélek halálos

ÉGTÁJOLÓ

mély álmából felriadunk, és érezzük, valami megmozdult körülöttünk és bennünk. Megelevenednek a régen tanult és már elfelejtett bibliai mondatok, és ragyogni kezd Isten sokszor megtapasztalt, de eddig meg nem becsült jósága. Feltisztul a látóhatár, és a Szentlélek szele elfújja a szívünkre telepedett port és ködöt. Tévedéseink és hazugságaink lelepleződnek, és a komolyan nem vett igazságok ragyogni kezdenek. Áldott ez a szél! Tisztít és felfrissít, és Jézus nevének dicséretét zendíti szívünkben és szánkon.

És olyan is, *mint valami tűz...* Először talán csak pislákol, de egyre nagyobb lángra kap. A szemetet elégeti, a fagyoskodónak meleget ad. Így a Szentlélek tüze is. Pusztítja a szemetet. Ahol ő van munkában, ott nincs helyük a tévhitésnek, a *kódfejtő* babonáknak, csillagiósolásnak és horoszkópoknak. S minél jobban pusztul a szemét, annál szebben és hívogatóan villan az evangélium fényé: egyedül Jézusért van üdvösségünk, és rajta kívül nincsen más! Igen, a Szentlélek olyan is, mint

a tűz. Ami káros és szemét, elpusztul a lángjában; de melegében a dermedt, hitetlenségbe és szeretetlenségbe fagyott szív olvadozni kezd. Mennyire kellene nekünk is ez a tűz! Hiszen akik a Szentlélek nélkül szűkölködnek, fagyoskodnak, didegve húzzák össze lelküket. Mintha a fájdalmas József Attila-i vízió válna ilyenkor valóra az emberen: „A semmi ágán ül szívem, / kis teste hangtalan vacog...” S ez így marad mindaddig, amíg Isten ezzel a tűzzel nem kezd el minket felolvasztani, megtisztítani, életre melegeníteni.

De olyan is, *mint valami mámor...* Lehet, hogy többeket mehökkent ez a kép; de ne feledjük, az első pünkösöd-kor is voltak, akik úgy gúnyolták az apostolokat, hogy *édes bortól részegedtek meg*. Igen, erre a hasonlatra is szükségünk van, hogy elmondhassuk a pünkösödi üzenetet. Valóban, sokszor olyan, mint valami mámor. Ilyenkor sajátos elragadottság lesz úrrá az emberen. Ilyenkor születnek a nagy vallomások. Így énekeltek az apostolok, hogy *áldott az Isten, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, aki újjászült minket új reménységre!* Így zendített Pál apostol a Krisztus-himnuszra, és biztosan így énekelte az első korinthusi levél szeretethimnuszát is. Így állt ott *Lutherünk* ország-világ előtt, és mondta: „Itt állok, másként nem tehetek, segítsen meg engem az Isten!” Hát nem volt ostobaság a gyűlöl-

köd világban szeretethimnusz énekelni? Acsarkodó ellenfelek közé fegyver nélkül odaállni? Akár gályára is menni? Hol van itt a szikárhűvös értelem logikája, a világ bölcsessége, a politikusok taktikája? S mégis – dehogyan mégis, hanem éppen ezért! – micsoda erő van ezekben a vallomásokban, s milyen szépség, mert a Szentlélek szülte őket. Amikor ő munkálkodik, az valóban olyan, mint valami szent mámor, amely megingathatlan bizonyossággal tölti el az embert. Amikor Isten emberei ezzel az erővel szólnak, akkor épül az Isten országa, és ezen a pokol kapui sem vesznek erőt.

Kedves olvasó! Ez már nem jeruzsálemi történet, hanem örök, és a miénk is lehet. Mert ahol a Szentlélek Úristen munkában van, ott megindul a szél, lángra kap a szikra, és reménységgel telik meg a szív. Vagyis pünkösöd lesz, megszületik és épül a Krisztus-hívók közössége.

Ittész János püspök
Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

Megújító találkozások

▶ Az *Új találkozás* elnevezésű istentisztelet három fővárosi, északkelet-budapesti evangélikus gyülekezet, Rákospalota, Újpest és a harmadikként bekapcsolódott Pestújhely immár harmadik évébe lépett vállalkozása. A három fiatal lelkész – *Bátovszky Gábor, Solymár Péter Tamás és Szabó B. András* – havonta egyszer „vetésforgó” rendszerben ad otthont templomában az egyes elemeiben ifjúsági, de összességében minden korosztály, minden kereső, minden, a kereszténységét új módon elmélyíteni vágyó hívő számára meghirdetett találkozásoknak. Az egyik szervezővel és házigazdával, *Bátovszky Gáborral* beszélgettünk azzal a nem titkolt szándékkal, hogy lapunk olvasóit a soron következő új találkozásra: a június 1-jei, pünkösdhétfői alkalomra hívogassuk...

– Az istentisztelet alapötlete az volt, hogy mindazoknak, akik a megszokott istentiszteleti formáknál, tradícióknál nagyobb elevenséget várnak, nyújtsunk egy új típusú találkozási formát. A kezdeményezés csak egyes elemeiben rokonítható a Tamás-misével. Míg a Tamás-misének állandó liturgiája van, nálunk a liturgiai elemeket az határozza meg, hogy mit tudunk a tartalom megértéséhez szolgálatba állítani. Az adott téma szabja meg tehát a liturgia felépítését. Elsősorban fiatalok járnak az alkalmakra, de három év után kialakult egy stabil, idősebb réteg is, amely hűségesen látogatja az istentiszteleteket. Hiszen a keresés, a lelki nyitottság, az új formák iránti kíváncsiság nem korfüggő.

– *Mégis mitől új, miben más ez az istentisztelet, mint a többi?*

– Szinte mindenben, a lényegét leszámítva.... Az istentisztelet középpontjában, a liturgia szívében itt is az igehirdetés áll. A zene az *Új ének* füzetekből való. Képi, színjátszásra épülő, irodalmi és művészeti eszközökkel próbáljuk az aktuális témát, az ige üzenetét közel hozni, a hívek aktív bevonásával. Teológusok is bekapcsolódnak a munkába, elsősorban a zenei szolgálatba. Azáltal, hogy minden hónapban „vándorolunk”, a gyülekezetek is találkoznak, megismerik egymást, testvéri kapcsolatok szövődnek.

Három éve már, hogy az evangélikus egyház sokszínűségébe ez az istentiszteleti forma is beletartozik. Fontosságát többek között úgy fogalmazhatom meg, hogy sokaknak ez adhatja azt a kis lépést, amely az Istenre találáshoz vezet.

– *Mit mutatnak az elmúlt évek, mekkora igény van erre a formára?*

– Átlagosan ötven-hetven fő között van a látogatottság. A lelkészek tudatosan többeket vonnak be már az előkészületekbe, így most már egy kis stabil mag végzi ezt: felnőtt fiatalok, ifjú házaspárok. Az istentisztelet menete is arra törekszik, hogy minél több szolgálattelvő legyen. Az egyes úgynevezett „imádságállomások” igyekeznek megszólítani a gyülekezet tagjait, akár az ökumené, akár a házasság a téma. Szeretünk érintetteknek is szót adni, hogy valóban ez egy közös találkozás legyen, s ne „csak” a lelkészek szolgáljanak.

– *Pünkösdre az év legaktuálisabb évfordulójához kapcsolódva választottak témát...*

– A Sztehlo-év kapcsán úgy éreztük, hogy az *Új találkozás* is részévé kell, hogy váljon a megemlékezés-

seknek. Így most, június 1-jén *Sztehlo Gábort* és szolgálatát fogjuk körüljárni. Az istentisztelet első részében a kor történetisége, kronológiája, Sztehlo Gábor életútja lesz a fókuszban, majd egy térkép segítségével bejárjuk az Örömvárost, *Gaudiopolist*. Megjelennek a korszak főbb eseményei, a fenyegetettség például II. világháborús videós bejátszásokon, de ennél is fontosabb, hogy megszólalnak autentikus, élő tanúk, akik részesei voltak az eseményeknek.

Mi volt Sztehlo Gábor válasza és cselekvése a korra? Ez az, ami számunkra üzenetet hordoz. Nem lenne azonban teljes a kép, ha nem mutatnánk rá: a cselekvés mögött ott van az emberi félelem is. Egy kis színdarabban hallunk majd erről. Mégsem erősebb a félelem, mint az Isten elhívott emberének bátorsága! Végül a Gaudiopolis alkotmányából is felolvassunk egy részletet.

– *Történelmi mozaikokat említ – hogyan találjuk szembe magunkat mai feladatunkkal?*

– Az igehirdetés után megvizsgáljuk: mai fenyegetett helyzetünkben mik jellemzők, s hogyan reagál rá a *ma fiatalja, a ma kereszténye*, milyen ellenállást, kisértést szenved, van-e bátorsága továbbvinni az Isten ügyét? Végül a keresztény öröm átélésének élményével fog befejeződni a Sztehlo Új találkozás istentisztelet, Gaudiopolis képével.

– *Milyen visszajelzéseket kapnak munkájukról?*

– Szeretik a résztvevők a közvetlenségét, azt, hogy sokfajta módon nyújt találkozást, nem „csak” az értelem és a szellem, hanem művészeti ágak, ötletek erősítik meg azt, amiről az igehirdetés szól. Átéltető az ige, nem csak meghallgatható. Az imádságjárás pedig azért kedvelt, mert amit a felvezető részben, illetve az igehirdetésben valaki hallott, kipróbálja az adott szituációban, egy képzettársítással segítve a beleélést.

– *„Eladó” a licenc?*

– Természetesen! Fényképek, plakátok, ötletek megtekinthetők az istentisztelet honlapján, a <http://ujtalokzas.lutheran.hu-n>. Mindenkit szeretettel várunk most és a jövőben is!

■ KÖHÁTI DÓRA

A legközelebbi *Új találkozás istentisztelet helyszíne és időpontja: rákospalotai evangélikus nagytemplom (XV. ker., Régi Fóti út 73.), június 1., pünkösöd második napja, 18 óra.*

A legkisebbek szolgája

Diakóniai konferencia Sztehlo Gábor emlékére

▶ A Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) a 2009-es évet Sztehlo-évvé nyilvánította. Ez a sokat ígérő elnevezés abból a megfontolásból született, hogy születése századik évfordulójának évében az embertelen holokauszt idején emberfeletti bátorsággal tevékenykedő *Sztehlo Gábor* evangélikus lelkészről, a legendás gyermekmentőről, diakónusról és nevelőről egyháza méltóképpen emlékezzen meg, és – eddig méltatlanul mellőzött – életművét, szolgálatának emlékeztetőt, személyének példáját követendő mintaként állítsa a jelen és a jövő egyházi szolgálatot végző hívei elé. A Sztehlo-év „nyitánya” valójában már 2008-ban megtörtént: tavaly ősszel a főváros XII. kerületében utcát neveztek el róla. A Sztehlo-év egyik kiemelkedő eseménye az MEE Országos Irodájának Diakóniai Osztálya által szervezett konferencia volt, amelyre május 25-én került a Budahegyvidéki Evangélikus Egyházközség templomában.

A konferencia szervezésében egyháznak diakóniai osztályának a Sztehlo-emlékbizottság, a Sztehlo Alapítvány, valamint a Baráti Kör a Holokauszt Emlékének Megőrzéséért Egyesület nyújtott segítséget.

A találkozót és a konferencia plenáris ülését *Gregersen-Labossa György*, az MEE Diakóniai Bizottságának elnöke nyitotta meg, majd *Próhla Gergely*, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelője köszöntötte a jelenlévőket. Megnyitóbeszédében reményét fejezte ki, hogy ez a konferencia is hozzájárul azoknak a kérdéseknek a tisztázásához, amelyekkel az egyház-

a legkisebbekkel, amit és ahogyan Krisztus parancsolta, mert minden rászorulóban képes volt meglátni és szeretni a Krisztust.

Elsőként *Balog Zoltán* református lelkész, az Országgyűlés emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottságának elnöke mondott köszöntőbeszédet. „A múlt mindig rátelepszik a jelenre. Vagyis amikor a múltról vitatkozunk, azt mindig a jelen érdekében tesszük” – kezdte meglepő felütéssel beszédét. Szerinte a holokauszt embermentői abból az okból nem kapták meg a nekik járó, méltó elismerést, mert keresztények voltak, akik a tegnap Magyarországon példaképek nem, csak bűnösök lehettek. A mai helyzetet elemezve a lelkész-képviselő hangsúlyozta: a politikának teljes mértékben ki kell maradnia az egyházak saját múltjukkal való szembenézésének folyamatából. E téren példabértéknek nevezte a Sztehlo-konferencia vállalkozását, amely nagymértékben segítheti az evangélikus egyház múltjának feldolgozását.

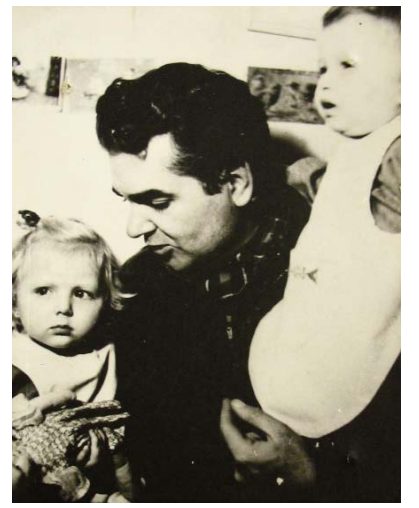
A következő köszöntőt *Lévai Katalin* európai parlamenti képviselő, a Baráti Kör a Holokauszt Emlékének Megőrzéséért Egyesület elnöke mondta a hallgatóságának. Súlyos hiányosságnak nevezte, hogy Magyarországon hosszú évtizedekig semmit nem tanítottak a holokausztról, sem az áldozatokról, sem az embermentőkről. Németországot említette ennek ellenpéldájaként, ahol a történelmi konzekvenciákat levonva gondosan ügyeltek arra, hogy a múlt mindenütt jelen legyen, abból a célból, hogy az embertelenség, a borszalom soha többé ne ismétlődhesse meg. Sztehlo Gábor példájára szükségünk van az emlékezés és az emlékeztetés szempontjából. Ma is tudnunk kell, hogy mi történik a hátrányos helyzetű gyermekekkel, a kisebbségekkel, hiszen a velük való törődés minden társadalomnak elemi érdeke.

A SZERZŐ FELVÉTELE

nak szembe kell néznie: mit tehet az egyház, hogy ne fogyjon a létszáma? Hogyan kell helyesen viszonyulnunk a múltunkhoz, hogy az segítse jelenbeli előrehaladásunkat? Sztehlo Gábor alakja azért kiemelkedő a számunkra, mert vesztérhes időkben volt képes megmutatni, hogy mennyire mélyen elkötelezett az evangélium ügye iránt. Benne megvolt az a bátorság és az a jó értelemben vett „vagányság”, amely révén az életveszélyes fenyegetettség közepette is meg tudta őrizni emberségét, és a legkisebbek, a legelesettebbek életének megmentőjévé vált.

Ittész János elnök-püspök megnyitó áhítatában kijelentette: Sztehlo Gábor életével és szolgálatával Krisztust képviselte. Személyének titka abban keresendő, hogy olyan ember volt az embertelenségben, aki mindvégig tudatában maradt: Ura szolgálatra hívta el őt. „És bár mi ezen a megemlékezésen nem Sztehlo Gábort dicsérjük, de hálát adunk érte Istennek, aki szentté tette őt.” Ittész János kiemelte, hogy Sztehlo Gábor pontosan azt és úgy cselekedte meg

só miniszterelnöke volt – a legendás gyermekmentő életrajzát foglalta össze előadásában személyes élményeivel megfűszerezve az életút legfontosabb eseményeit.

Dr. Kovács Ábrahám református egyháztörténész *Éliás Józsefről*, a Jó Pásztor Bizottság vezetőjének tevékenységéről tartott tudományos alaposan összeállított referátumot. Éliás József református segédlelkész veszeléyes református volt vállalt, amikor átvette a zsidó származású emberek mentését végző bizottság irányítását. Sztehlo Gábor a gyermekmentő szolgálatokat koordinálta a bizottságon belül.

A két utolsó előadás a holokauszt túlélésének és a traumatikus élmények feldolgozásának pszichológiai aspektusaival és terápiás lehetőségeivel foglalkozott. *Mirjam Ben Dávid* szakpszichológus, a Baráti Kör a Holokauszt Emlékének Megőrzéséért Egyesület tagja mentők és mentettek pszichológiai viszonyát elemezte előadásában, *Bárdos Katalin* szakpszichológus, a KÚT Alapítvány vezetője pedig az alapítvány rendelőjének tevékenységéről számolt be, ahol társadalmi traumatizációk és poszttraumatikus tünetek miatt szenvedők terápiás kezelését végzik.

A Sztehlo-konferencia szervezői különleges meglepetést is tartogattak az előadások végére: a meghívóban nem szereplő előadó, *Horváth Ádám* filmrendező lépett a pulpitusra, aki *Keveházi László* miniszterelnöksége idején Gaudiopolis első kultuszminisztere volt. Beszédében figyelemre méltó lényeglátással foglalta össze Sztehlo Gábor munkásságának legfőbb területeit, miközben megrázó képek segítségével tette személyesé a visszaemlékezését. A népfőiskola szervezőjének, a gyermekmentőnek és az árva gyermekek nevelőjének úgy foglalta össze az életét, hogy közben – rendkívül szokatlan és váratlan módon – „külsőként” ő vonta le az emlékezés legfőbb konzekvenciáit. Sztehlo Gábort akkor, a legnagyobb fenyegetettségben semmilyen szervezet, diplomácia nem védte, csakis a saját lelkiismerete, halált megvető bátorsága és önfeláldozása. Nekünk pedig ma komoly lelkiismeret-furdalásunk lehet: az országnak, az egyháznak, az emlékezőknek egyaránt. Súlyos mulasztásunk, hogy sokáig hallgattunk róla, és súlyos feladatunk, hogy emlékét ápoljuk, sokkal többet beszéljünk róla, és továbbadjuk azt a „sugárfertőzést”, amelyet mosolyával, derűjével és mélyéges emberszeretettel másokra árasztott.

A konferencia programja délután szekcióülésekkel folytatódott. Az érdeklődők a történelmi, a szociális és a nevelési szekcióban, valamint a mentők és mentettek szekciójában ismerkedhettek meg közelebbről Sztehlo Gábor példaadó szolgálatával.

■ PETRI GÁBOR

Meghívó

A Luther Kiadó szeretettel várja az érdeklődőket *Cserháti Sándor Pál apostolnak a korinthusiakhoz írt második levele* című könyvének bemutatójára az Evangélikus Hittudományi Egyetem Teológusotthonának földszinti kápolnájában.

Időpont: június 10., 17 óra. Cím: 1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.

MISSZIÓI NAP AZ EGYHÁZKERÜLETEKBEN

Kondoros

► Folytatás az 1. oldalról

A délelőtti evangélikus Szeverényi János Lk 21,25–28 alapján hirdette Isten igéjét. Prédikációjában az országos missziói lelkész arra a Jézusra mutatott, aki az emberi élet legnagyobb válságára, a teremtő Istentől való elszakítottágra kínál megoldást. Általa és benne valóban lehetőség nyílik a mai Magyarországon is a lelki, szellemi és testi gyógyulásra. Általa, aki úgy mutatkozik be számunkra, mint út, igazság és élet, válságainkból is csak ő lehet a kiút – zárta gondolatait a missziói lelkész.

Tolcsy László a kondorosi énekkar és gitársuli tagjai körében

Az igehirdetést követően dr. Kopp Mária orvos-pszichológussal, egyetemi tanárral és férjével, dr. Skrabski Árpád szociológussal Radosné Lengyel Anna egyházkerületi felügyelő beszélgetett a magyar népesség lelkiállapotával kapcsolatos kutatásai eredményeiről. A tudós házaspár szavaiból többek között kiderült, hogy a hitélet rendszeres és közösségekben történő megélésének döntő hatása van az emberi egészségre. Felméréseik szerint ebből a szempontból a vallásukat „maguk módján” gyakorlók helyzete a legrosszabb. Ma szinte kizárólag gazdasági mutatók alapján mérik egy-egy ország fejlettségét, pedig a személyiség fejlődése szempontjából az emberi és transzcendens kapcsolatok az alapvetőek. A kérdésre, hogy vajon merre található kiút a válságból, elmondták: napjainkban különösen nagy az igény a valódi értékek hiteles megszólaltatására és felmutatására, ebben pedig döntő szerep jut az egyházaknak is.

A délelőtti program keretében került sor az idejű hűségérmek, Tessedik-díjasok, Ordass Lajos- és Prónay Sándor-emlékplakettel kitüntetettek díjainak ünnepélyes átadására is. (A díjazottakat a lapunk jövő heti számában olvasható déli kerületi mellékletben mutatjuk be. – A szerk.)

Az iskola sportcsarnokában kiosztott ebédet a környezettudatosság jegyében cipóban tálalva kapták kézbe a résztvevők, így az ízletes raguleves kikanalizása után a tányérját is bátran elfogyaszthatta mindenki. Szomjoltásra szintén környezetkímélő megoldást választottak a szervezők: a fölösleges hulladékot termelő palackozott víz helyett szódavíz állt rendelkezésre.

Délután párhuzamos programok várták az érdeklődőket az iskolában: az udvaron felállított színpadon *Talentumok* címmel a szarvasi és az orosházi evangélikus iskolák és a békéscsabai evangélikus középiskolások bemutatója zajlott, a könyvtárban pedig Jóné Jutasi Angelika tartott vetített képes beszámolót férjével közösen végzett indiai missziói szolgálatáról. A humorsarokban Kövesdi Miklós Gábor humorista szórakoztatta a hallgatóságot.

A nap további részében – már újra a templomban – a Tolcsy-trióból és a Fonográf együttesből jól ismert Tolcsy Lászlóval Radosné Lengyel Anna beszélgetett. Az Erkel Ferenc-díjas és a Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztjével kitüntetett zeneszerző hitelesen és őszintén mesélt életéről, pályafutásáról és személyes hitéről egyaránt. A beszélgetés egyes részét a szerző előadásában megszólaló dalok keretették, melyek ének-lésébe időnként a padokban ülők is bekapcsolódtak.

Dr. Kopp Máriaival és dr. Skrabski Árpáddal beszélget Lengyel Anna

A nap eseményeit Aradi György úti áldása zárta, majd a kerület felügyelője köszönte meg Tuska Tibor kondorosi lelkésznek és gyülekezetének a házigazdaként végzett szolgálatot. A találkozó offertóriumára a telekgerendési missziói otthon és a formálódó telekgerendési gyülekezet céljait szolgálja.

■ SMIDÉLIUSZ ANDRÁS
(Dr. Sramó Andrásnak a Déli Egyházkerület missziói napjáról készített, hanganyagokat is tartalmazó képes beszámolója elérhető az alábbi linken: <http://survivorbit.hu/DEKmn9.html>)

Veszprém

► Folytatás az 1. oldalról

Három előadást hallgathattak meg ezután az egybegyűltek. Először dr. Kocziszky Éva irodalomtudós *Válságban az ember?* címmel, személyes hangon mutatta be a korszakot, amelyben élünk. Szólt arról, hogyan látják ezt a világot azok a tudósok, filozófusok, akik ma a társadalmat gondolataikkal befolyásolják, illetve hogy mit ír erről a Biblia, és azt is megosztotta a jelenlévőkkel, milyen módon vezette őt Isten arra, hogy ezt az igazságot felismerje. Egy rossz történelmi helyzetre egy másik rossz politikai döntéssel válaszolunk – állapította meg. De egyre többen vannak, akik felismerik, hogy rajtunk már csak Isten segíthet.

A Bibliában a válság nincs külön említve, mert a bűnbeeséssel a krízis már elkezdődött. A krízishelyzeteket arra használja Isten, hogy megálljunk, elgondolkodjunk, ez szerepel Isten tervében. A mai világ válságát úgy kell fogadnunk, hogy vagy a világra jellemző kényszerpályán mozgunk, ahol nincs megoldás, vagy kilépünk a szabadságba Krisztus által. „Tapasztalom, hogy Isten nap mint nap minden nehézségből kísérik az életben. Megtanultam, hogy nem a karrier a fontos, hanem az, hogy Isten szerint végezzem a feladataimat” – zárta gondolatait Kocziszky Éva.

Válságban a társadalom? című előadását Czákó Gábor író követte őt a pulpituson. „Bocsásd meg, hogy egy pillanatra nem gondoltam rád!” – ezzel az imádsággal kezdte mondandóját. Apró előnyökért képesek vagyunk megtagadni mindenkit, akit szere-

A művelődési központ színpadán (balról jobbra): Czákó Gábor, dr. Kocziszky Éva, Ittész János, Verasztó János

tünk. Vagy gazdasági, vagy ökológiai válság uralkodik el rajtunk. A kultúra eredendően azt jelentette, hogy a világot művelni kell, átszellemülten Istenhez emelni. A reneszánsztól kezdve aztán kialakult egy új világ, amelyből Isten hiányzik – fejtette ki. Az Antikrisztus nem tud megtestesülni, hanem rajtunk keresztül cselekszik. „Ha nincs Isten, akkor bankokat és tankokat kell építeni” – gondolta az ember. Őriási technikai fejlődés indult meg a volt keresztény Európában. Magas szinten elégitik ki az emberiség alacsony szintű igényeit. Az előadó megállapítása szerint az életszínvonal megszűntette a lélekszínvonalat.

Az oroszországi evangélikus énekkar

Válságban az egyház? című előadásában Ittész János püspök a Biblia egyházképeit sorakoztatta fel az élő kövekből épült háztól a bárányokon át a test tagjaiig. De az egyház lényege a feltámadott Krisztus. Így az egyház lényege szerint nem kerülhet válságba – állapította meg. Miért lehetséges, hogy válságjelek vannak közöttünk? Probléma a szekularizáció, amely trónfosztotta, kicsivé tette Istent. Végül az individualizmust hirdeti, a hitet hamisan magánügyként beállítva, pedig ez a legszemélyesebb közügyünk. Ne felelőt keressünk azonban – mutatott rá a püspök –, hanem Isten céljait keressük a válságos időkben is.

A délelőtti program az előadók kerekasztal-beszélgetésével zárult.

Miközben Veszprémben a kerületi missziói nap eseményei zajlottak, a közeli Sóllyban négy megye – Fejér, Pest, Veszprém és Zala – együttes, ünnepi közgyűlését tartotta arra emlékezve, hogy Szent István király 1009-ben a településen kiadott adománylevele elsőként említi megyék nevét. *Vető István* nyugati kerületi püspökhelyettes a közgyűlésről érkezve átnyújtotta Ittész János püspöknek azt a zászlót, amelyet a megyék képviselői adtak át az alkalomból.

Délután *Csendes csodák* címmel Reményik Sándor verseit tolmácsolta Húvösvölgyi Ildikó színművész Négyessy Katalin csellóművész közreműködésével, majd az oroszországi evangélikus énekkar zárta a kulturális programot. Végül az egyházkerület püspökének Róm 13,11–14 alapján tartott áhítatával fejeződött be a missziói nap.

A perselypénzt a szervezők a veszprémi Éltes Mátyás Fogvatékosok Nappali Intézménye és Gondozóháza javára ajánlották fel.

■ MENYESZ GYULA

Nyíregyháza

► Folytatás az 1. oldalról

Az érdeklődők az evangélikus általános iskola aulájában – *Laborci Gézának*, a nyíregyháza-kertvárosi evangélikus gyülekezet lelkészének vezetésével – megtekinthették az Oltalom Szeretetszolgálat és a Joób Olivér Szeretetintézmény installációját. A hajléktalanok kezéből megformált jelképek – hűség, bizalom – „kézen foghatóvá” tették a diakóniai intézmények helyi szolgálatát.

A missziói nap a Nagytemplomban tartott istentisztelettel vette kezdetét. Ezen Blatniczky János Dánielnek, az Északi Egyházkerület missziói lelkészének igei köszöntője után *Keczkó Pál*, a budahegyvidéki gyülekezet lelképásztora szolgált igehirdetéssel Lk 21,28 alapján. Prédikációjában hangsúlyozta, hogy „a kereszt azóta is hirdeti és világossá teszi számunkra Isten felénk fordulását, azt, hogy mindennél jobban szeret bennünket, s ha érnek is bennünket megpróbáltatások, s ha nem tudjuk is egy-egy helyzetnek a magyarázatát, a keresztre tekintve tudhatjuk: nincs olyan mélység, nincs olyan bűnös állapot, nincs olyan félelem, amelyből ő ki ne szabadíthatna minket”.

Az igehirdetést követő fórumbeszélgetés elején *Kiút a válságból* címmel tartott rövid felvezetőjében dr. Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke azt elemelte, hogy „mit szólna Luther a válsághoz?”. Minden bizonnyal ő is rámutatna arra, hogy nem a „válságról”, hanem a „válságról” kell beszélnünk. A fórumbeszélgetés három résztvevője egyébként *Süveges Gergő* televíziós újságíró, *Dezanove Bartolomeu Inácio*, az Oltalom Szeretetszolgálat intézményvezetője, valamint dr. Kovács László Attila, a nyíregyházi evangélikus gyülekezet lelkésze volt.

Bemutatkozásuk után három helyszínen folytatódott a csoportbeszélgetések. Süveges Gergővel az általános iskola dísztermében disputált *Horváth-Hegy Olivér*, a szentendrei gyülekezet lelkésze. E beszélgetés fókuszában a család állt „Családok a válságban, válság a családokban” címmel. A válságkezelés egyik nagyon fontos eszköze lehet, ha hasonló élethelyzetű családok összefognak, és egy közösséget alkotva egymást segítik.

Dezanove Bartolomeu Inácio beszélgetőpartnere Györfi Mihály, a Nyírszölösi Evangélikus Egyházközség lelkésze volt a Luther Márton Kollégium dísztermében. Az intézményvezető rámutatott arra, hogy általában nem figyelünk egymásra; igaz ez kicsiben – szomszédok között – és nagyban, társadalmi méretekben egyaránt.

A harmadik csoportban Kovács László Attilával az egyházban tapasztalható válságról cserélt eszmét *Sándor Frigyes*, a Borsod-Hevesi Egyházmegye esperese. Közös konklúzióként fogalmazták meg, hogy az egyházban tapasztalható válságok mindig az egyház megújításához vezetnek.

A *Felsővezeték* zenekar délutáni koncertjét követően a Kossuth-gimnázium tanulói mutatkoztak be zenés és prózai darabokkal, majd – *Rostás Judit* vezetésével – a vanyarci romamisszió munkájába tekinthettek be a jelenlévők. (Idén a missziói napon összegyűlt perselypénz is ezt a szolgálatot támogatta.)

Az egyházkerület elnöksége Ordass-díjat adományozott *Bozorády Zoltánné*, *Bozorády Zoltánné*, *Labossa László* és *Magyar László* nyugalmazott lelkésznek. Prónay-díjat kapott *Bánszky István* nyugalmazott igazgató és *Hegymegi Ilona* nyugalmazott pedagógus, *Magera János* nyugalmazott egyházi és *Takács Ferenc* nyugalmazott igazgató.

A záró úrvacsorás istentiszteleten *Sztankó Gyöngyi*, a Hajdú-Szabolcsi Egyházmegye esperese szolgált igehirdetéssel. Az egyházkerület elnöksége köszönetet mondott az intézmények igazgatóinak és mindazoknak az önkénteseknek, diakóknak, gyülekezeti tagoknak, akik munkájukkal elősegítették a missziói nap lebonyolítását. Külön köszönet illette *Pokoraczkó János* cukrárszt,

Készülődés a záró úrvacsorás istentiszteletre

aki hűsítő finomságokkal enyhítette a részt vevő több száz ember hőségérzetét – a nap folyamán kilencszáz gombóc fagyaltot osztott szét.

Az idei missziói nap jól példázta a helyi szintű összefogás nagyszerűségét, hiszen az evangélikus általános iskola, a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium, a Luther Márton Kollégium, valamint az evangélikus gyülekezet együttes erővel és közös munkával teremtette meg a kiváló feltételeket.

■ CZÖNDÖR ISTVÁN

HIRDETÉS

A kőszegi Evangélikus Mezőgazdasági, Kereskedelmi, Informatikai Szakképző Iskola és Kollégium keresztyén elkötelezettségű pedagógus részére pályázatot hirdet fizika-informatika szakos tanári állás betöltésére, amelyhez egyetemi végzettség szükséges. Az evangélikus felekezethez tartozás és a lelkesítő ajánlás előnyt jelent. Szolgálati lakást igény esetén biztosítunk. Jelentkezni írásban, szakmai önéletrajzzal és oklevélmásolattal az iskola igazgatójánál lehet június 15-ig. Cím: 9730 Kőszeg, Árpád tér 1.; telefon: 94/562-110.

HIRDETÉS

A Női Missziói Szolgálat idén ismét megrendezi az egyedülálló szülők és gyermekeik konferenciáját *Aggodalommentes élet* címmel a révfülöpi Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban július 18–25. között. Az elmúlt esztendő gyakorlatának megfelelően délelőttönként tematikus munka folyik, korosztályos csoportokban. A délutánok szabadok, alkalmat teremtve arra, hogy a szülők nyugodt körülmények között lehessenek együtt gyermekeikkel. Esténként – az áhitat után – kreatív, közös programok várják a résztvevőket. A részvétel teljes díja felnőtteknek: 20 000 Ft. Sok szeretettel várjuk a jelentkezéseket június 15-ig a következő címre: MEE Női Missziói Szolgálat, 1450 Budapest, Pf. 21.; e-mail: marta.pinter@lutheran.hu; tel.: 20/824-2791.

HIRDETÉS

A Rákosszentmihály–Sashalmi Evangélikus Egyházközség június 7-én, vasárnap 10 órakor ünnepi templomszentelési ünnepének 75. évfordulóját. Utána agapé követi az alkalmat a templomkertben. Délután 2 órakor a templomban bizottságtételekkel emlékezzünk meg Isten nagy szeretetéről. Az ünnepen jelen lesznek a hűrthi testvérgyülekezet tagjai.

MESTERMŰ A DIGITÁLIS ORGONÁK KÖZÖTT

JOHANNUS

Mesterségünk „titkai”:

- csak a valódi sípok hangjához mérhető hangminőség
  - egyedülálló megbízhatóság
  - intonálhatóság a helyszín akusztikája és a felhasználó ízlése szerint
    - páratlan típusválaszték
  - templomi kiépítettségű hangszugárzás a legkisebb modelleknél is
    - ellenőrizhető, felkereshető hazai referenciák
  - egyedi szolgáltatások, ingyenes akusztikai felmérés
    - 5 éves garancia
  - kedvező árak és fizetési feltételek
    - Érdeklődésüket a holland Johannus Orgonagyár magyarországi képviselőjénél várjuk: SPEED-EX Kft.
- 1024 Budapest, Margit krt. 41.
Tel./fax: 1/315-1787 vagy 1/316-7089.
E-mail: speedex@t-online.hu
Honlap: www.johannus.hu

Reformátusok napja

► **Hogy 2009. május 22. „csak” a református egyháztörténet lapjain, avagy az egyetemes magyar történelem fejezeteit taglaló könyvekben is kitorolhatatlanul ragyogó dátumként hagyományozódik-e az utókorra, azt ma még nem tudhatjuk. Az a tízezernél népesebb gyülekezet, melynek tagjai múlt pénteken a Kárpát-medence magyar reformátusságának egészét képviselve seregltek Debrecenbe a Magyar Református Egyház alkotmányozó zsinatának ünnepi ülésére, mindenetre okkal érezhette úgy, hogy e nap történelmet ír. A debreceni Nagytemplom homlokzatára feszített molinón olvasható felirat („Krisztus a jövő – együtt követjük őt”) ugyanakkor senkiben nem hagyhatott kétséget afelől sem, hogy a magyar református egyházakat egyesítő ünnepi aktus résztvevői elsősorban a történelem Urának „nagykönyvébe” – az élet könyvébe – vágyakoznak beírni.**

„Eltörölték a határokat”, „Debrecenben kimondták a Trianon után szétzaggatott református egyház egyesülését” – ilyen szalagcímekkel olvasóink is találkozhattak a médiumok elmúlt hét végi híradásaiban. Nem tagadva, hogy testvéregházunk békés történelmi lépésének politikai olvasata is példaértékű üzenetet közvetíthet a magyarság összetartását célzó törekvésekre gyanakvással tekintők számára, szögezzük le, hogy május 22. nagyszerűsége valójában épp az „ellenséges” szándékoktól mentes hitvalló bizonygáttételben rejlik. Végére is Debrecenben most az történt, hogy egy részekre szakadt – részekre szabdalta – protestáns felekezet önmagán kezdte el az „eggyé lélet” (Jn 17,21–22) jézusi kívánalmának megvalósítását.

A trianoni békediktátum következtében részekre szakadt magyar reformátusság kilenc évtizeden át élt csonka családban. A közös alkotmány aláírásával most valóban határokat elimináló „családegyesítés” történt, amelynek következtében mintegy hárommillió magyar református tudhatja magát egyazon egyház tagjának. Miként azonban *Bölcskei Gusztáv* püspök, a Magyarországi Református Egyház zsinatának lelkes elnöke hangsúlyozta, nem új egyház jött létre. A közös alkotmánnyal még csak nem is csorbult a részegyházak belső autonómiája. Az alapidokumentumot előkészítő, 2004-ben alakult Generális Kon-

Református politikusok az egyesítő menetben – Kósa Lajos, Debrecen polgármestere és Orbán Viktor

vent által kitűzött célok (egységes liturgia és jogalkotás, lelkipásztorság és teológusképzés stb.) ugyanis a jövőben is csak a tagegyházak illetékes testületeinek előzetes hozzájárulásával kerülnek az egységes zsinat napirendjére.

Az alkotmányozó zsinat ülése köré szervezett – beszédes szimbólumokból építkező, kitűnően koreografált – hálaadó ünnepség tette május 22-ét minden résztvevő számára feledhetetlen eseménnyé. A kálvinista Rómaként is emlegetett cívisváros főterét és a környező utcákat szegélyező sátrakban a református egyház megannyi intézménye, munkaága mutatta be szolgálatát, és egész napra való élményt kínáltak a kisebb-nagyobb színpadok kulturális programjai is. Ezzel együtt nem hatott túlzásúfoltnak a református fieszta, mert a rendezői bölcsesség mindössze öt kiemelkedő „mozzanatba” sűrítette az ünnep lényegi mondanivalóját.

A nap nyitányaként az alkotmányozó zsinat tagjai vonultak az ősi kollégium épületéből a Kossuth térre, ahol a régi országtérképekről jól ismert, Kárpát-medencét formázó deszkamedencébe hintettek egy-egy marék, otthonról hozott földet. A százhusz zsinati küldött ezután a Nagytemplomban kezdte meg ülését, melynek végén a hazai református egyházkerületek, a kárpátaljai, az erdélyi, a Király-hágó melléki és a délvidéki magyar református egyházrészek püspökei látták el kezijegyükkel az új alapokmányt. A szlovákiai református egyház püspöke – a kilenc egyházmegyéjük sorában található két szlovák egyházmegye vétója miatt – most ugyan még nem írhatta alá a dokumentumot, de sajtótájékoztatóján *Fazekas László* egyértelművé tette, hogy bár respektálják a saját egyházukhoz tartozó kisebbségek ódzkodását, léleklében maguk is az egységes Magyar Református Egyház tagjainak tekintik magukat, és annak munkáját mindenben készek támogatni.

Az alkotmány aláírásával tulajdonképpen másodszor jött létre egységes Magyar Református Egyház: 1881-ben már született döntés arról, hogy – az akkori Osztrák–Magyar Monarchián belül – egységes struktúrában működjenek a reformátusok egyháza. Mostani döntésével a zsinat

lényegében a Kárpát-medencei magyar református egyházrészek alkotmányjogi egységét mondta ki. Az új alkotmány szerint „az egyház a csatlakozó részegyházak zsinati közössége, amely törvényt alkot, és megnyilatkozik mindazokban a kérdésekben, amelyekre a részegyházak legmagasabb szintű testületei felhatalmazták”.

A nap leglátványosabb eseményének a Nagytemplom előtti térről korra délután indult felvonulás bizonyult. A négy magyarországi egyházkerület püspöke és főgondnoka által vezetett „körmenethez” a Debrecen

tusok Világszövetsége, az Európai Egyházak Konferenciája és több testvéregyház, valamint az egységesülést kezdettől szorgalmazó *Tőkés László*, a Királyhágó-melléki Református Egyházkerület püspöke, aki jelenleg az Európai Unió „parlamentereként” küzd hasonló célokért. Korántsem lényegtelen, hogy *Kirill*, Moszkva és egész Oroszország pátriárkája is üdvözölte a magyar reformátusság egységét. A romániai ortodoxiára is befolyással bíró egyházi vezető levelében azt írta a reformátusok újraegyesítésének kapcsán, hogy az „újabb erőt ad a keresztények között-

Az alkotmányozó zsinat a debreceni Nagytemplomban

belvárosának különböző pontjain elhelyezett haranglábaknál „csatlakoztak” a határon túl rekedt részegyházak küldöttei. Akinek megadott, hogy például lássa, miként öleli át könnybe lábadt szemmel – „De régóta vártunk rátok” mondat kíséretében – a harangláb emelvényére lépő szolgatársait az erdélyi egyházkerület püspöke, az még inkább átérzette e szimbolikus „egységesítő menet” jelentőségét...

Mert pontban délután négy órakor egy valóban „hosszan tartó menet” eredményeként hirdethette a Kárpát-medence valamennyi református templomának harangja az alkotmányozó zsinat üzenetét, amelyet a Nagytemplom előtt természetesen előszóban is felolvastak az egybegyűtteknek. Ezen az ünnepi eseményen már jelen voltak a testvéregyházak képviselői is – evangélikus részről *Pröhle Gergely* országos felügyelő és *dr. Fabiny Tamás*, az Északi Egyházkerület – külügyekért is felelős – lelkes vezetője.

Áldást kívánó levélben üdvözölte az alkotmányozó zsinatot a *Reformá-*

ti párbeszédnek”. Zsinaton felolvasott üzenetében *Sólyom László* köztársasági elnök pedig – a többi között – így fogalmazott: „A magyarigazolvány bevezetése óta nem történt hasonló horderejű pozitív lépés, mint ez a mostani, amely nem csupán valamely szomszédos ország magyarságát érinti, hanem az összes magyar nemzetrészt a Kárpát-medencében s szám szerint is milliókat.”

A szabadtéri istentisztelet volt a hálaadó ünnep csúcspontja, s bár a szervezők késő estig gondoskodtak kültéri programokról, „odafenn” úgy döntöttek, hogy az úrvacsorai közösség igazán méltó zárása a napnak... Nyolc óra tájban hűsítő zápor honorálta az eladdig rekkenő hőségben ünneplő gyülekezet helytállását, de mert a katasztrófavédelmi hatóság igen veszélyesnek ígérkező vihart prognosztizált, a frissítő égi áldással szelídült zivatar érkezéte már szinte teljesen kiürült a Kossuth tér. Református testvéreinknél május 22-én végül példamutatóan került sok minden és sok mindenki a helyére.

■ T. PINTÉR KÁROLY

Slovenská príloha

Stranu zostavili: Tímea Guláčiová, Hilda Guláčiová-Fabulová

„Nie vojenskou
mocou, ani silou,
ale mojím Duchom-
hovorí Hospodin
mocnosť.”

Zachariáš 4,6

Moc Ducha Svätého je Božia moc

Svätíme svätodušné sviatky, sviatky Boha Ducha Svätého. Boh Duch Svätý je tretia osoba Svätej Trojice, rovnako ako Boh Otec-Stvoriteľ, Boh Syn-Ježiš Kristus, Vykupiteľ. Sprítomňujeme si veľkú udalosť zoslania Ducha Svätého na jednotlivcov i celé zástupy ľudí v Jeruzaleme. Udalosť, ktorá sa stala v päťdesiaty deň po vzkriesení Pána Ježiša Krista, vo sviatok Letníc, keď Židia dakovali za žatvu a pripomínali si vydanie Božieho zákona na Sinaji. Z moci Boha Ducha Svätého zrodilo sa prvé kresťanské spoločenstvo, prvý kresťanský cirkevný zbor.

Dielo Ducha Svätého sa však nezačalo len Jeho zoslaním vo sviatok Letníc, ako o tom čítame v Skutkoch apoštolov v 2. kapitole. O Duchu Svätom sa hovorí už dávno predtým v Starej Zmlúve, i keď výraz „Duch Svätý“ je v nej použitý len na dvoch miestach – Ž.51,13 a Iz.63,11b. Čítame o Duchu Hospodinovom - Iz.63,14 - alebo o Duchu Božom pri stvorení sveta – 1.Mz.1,2 – Duch Hospodinov zostúpil na mnohých významných ľudí – starozmlúvných vodcov ľudu, na prorokov. Proroci hovorili vedení – inšpirovaní Duchom Božím. Prorok Joel nám sprostredkúva výrok Hospodinov: „Potom vylejem svojho Ducha na každé telo...” – 3,1 – Toto proroctvo citoval aj apoštol Peter vo svojej svätodušnej kázni. Boh Duch Svätý pôsobil pri počatí Syna Božieho – Mt.1,20., L.1,35. – viditeľne sa zjavil po Ježišom krste – Mt.3,16., Mk.1,10., L.3,22., J.1,32. – keď došlo k zjaveniu Svätej Trojice: Boh Otec prehovoril, Boh Syn bol prítomný ako pravý človek, Boh Duch Svätý sa zjavil v podobe holubice. Pán Ježiš počas svojho účinkovania hovoril o Duchu Svätom Nikodémovi – J.3,5. – žene Samaritánke - J.4,10-14. a 23-24. – keď sa predstavil ako chlieb života – J.6,63. –: podobnevo-

lal na slávnosti stánkov - J.7,37-39. – Najviac výrokov o Duchu Svätom povedal Pán Ježiš v rečiach na rozlúčku - J.14,15-26 a J.15,26-16,15. - Tu je Duch Svätý nazvaný pojmom Paraklétos, čo v preklade znamená Privolaný na pomoc, Pomocník, Prihovorca. Obhajca pred súdom – 1.J.2,1. – je Pán Ježiš Kristus, ale aj Boh Duch Svätý vo chvíľach skúšok pred ľudským súdom – Mt.10,17-20. – i naším zástancom – Prihovorcom pred Bohom – R.8,26. – Kralickí prekladatelia preložili pojem Paraklétos ako Utešiteľ. Náš slovenský autorizovaný preklad používa výraz: Radca – J.14,16. – slovenský ekume-

nický preklad výraz Spomocník. V každom prípade Paraklétos charakterizuje Božiu osobu, ktorá pôsobí tam, kde sa zvestuje slovo Božie a prislúhujú sa sviatosti podľa ustanovenia Pána Ježiša Krista. Boh Duch Svätý je naším Radcom, Pomocníkom, Prihovorcom, Obhajcom, Utešiteľom, ale aj naším Posvätitelom.

Všade tam, kde sa v Písme Svätom hovorí o duchovnom živote kresťana, o živote podľa ducha, nutne sa hovorí aj o Bohu Duchu Svätom.

■ MILOŠ KLÁTIK
Generálny biskup ECAV
na Slovensku

Zoslanie Ducha Svätého

Učiteľ cirkvi. Úloha cirkvi vo svete, do ktorého je aj dnes vyslaná, nie je jednoduchá ani ľahká. Nie div, že sme občas smutní a odčas aj plní obáv. Náš Pán rozptyľuje naše obavy a smútok. Nenechal Svoju cirkev samu na seba, ale dal jej výborného Učiteľa – Ducha Svätého. Cirkev s Ním nielen smie, ale aj má počítať, má sa Ním nechať poučiť, viesť, spravovať vo všetkej svojej činnosti. V texte sú spomenuté dva vnútorné problémy cirkvi: učenie a vzájomné vzťahy. S učeními vždy boli problémy a starosti. Rôzne výklady Písma spôsobujú rozdelenie, nejednosť, tým oslabujú hodnovernosť zvestovania. Pán Ježiš už na začiatku upozorňuje: Nespoliehajte sa na svoju múdrosť, na svoje výklady, nepresadzujte svoje názory. Nechajte sa viesť Duchom Svätým, On vás naučí všetkému a pripomenie všetko. Dôležité je predovšetkým to, čo hovoril Ježiš. Jediné Písmo je základom učenia cirkvi. Konflikty, rozpory, nejednosť v učení je potrebné riešiť na modlitbách. V niektorých veciach, pokiaľ nejde o podstatnú vec, je možné prijať dokonca aj dva či viac názorov. Nemusím nutne presadiť svoju pravdu, môžem žiť aj s bratom, ktorý to vidí ináč. Časom prídeme k spoločnému pohľadu. A tu sme pri druhom

spomenutom probléme: sú ním vzájomné vzťahy. Ich základom má byť pokoj, ktorý dáva do srdca a myslí náš Pán. Jeho pokoj, nie pokoj sveta.

Svätodušný pondelok

A vy za koho ma pokladáte? Veľmi dôležitá a podstatná otázka viery kresťana. Kým je pre mňa Ježiš Kristus? Čo o ňom viem, prečo Ho nasleduje, prečo v Neho verím, čo pre mňa znamená? Bez zodpovedania tejto otázky niet živej viery. Na naše šťastie, odpoveď prichádza zhora, od Otca svetiel. Otec nám dáva odpoveď skrze Ducha Svätého, ktorý je prítomný. Nie zázračným, tajuplným či magickým spôsobom, ale skrze kázane Slovo. Preto je dôležité pravidelné, každodenné čítanie Písma, pravidelná účasť na bohoslužbnom živote, a to nielen v nedeľu, ale aj na biblických hodinách. Kvôli tomu bola ustanovená cirkev a Duch Svätý ju až doteraz zachováva. Tu získavame odpoveď. Ich pravosť si overujeme v Písme, na modlitbách a v rozhovoroch. Započúvajte sa aj dnes do Božích odpovedí. Tam náš Otec nebeský zjavuje to podstatné o Ježišovi Kristovi, aby sme vedeli vždy a každému odpovedať a povedať správne vyznanie. Na takomto základe a na ocotných, pozorných a pokorných poslucháčoch buduje Boh Svoju cirkev.

Martin Luther, Svätý Duch, „uletenci...”

Svätý Duch-Posvätitel a Oživovateľ

Lutherovo učenie o Duchu Svätom je, ako to už bolo naznačené, hlboko biblické učenie, ktoré je tiež v súlade s učením cirkevných otcov. Jeho oponenti z radov učencov sa ho pokúšali obviňovať z herézie, z toho že neučí podľa Biblie či podľa cirkevných otcov. Často sa pri Lutherovom učení zdôrazňuje priorita Písma Svätého, popri ktorej sa učenie cirkevných otcov chápe ako protiklad. Faktom však je, že mnohí cirkevní otcovia pracovali s biblickými prameňmi veľmi snaživo a Luther z tohto dôvodu z cirkevných otcov často čerpal a vážil si ich. Okrem toho, v základných rysoch je Lutherovo učenie o Svätej Trojici výrazne harmonické s učením cirkevných otcov.

Všetky pokusy dokázať u Luthera heretické učenie postupne, alebo veľmi rýchlo zlyhali. Lutherovo učenie o Duchu Svätom, predovšetkým tak, ako ho sformuloval v katechizmoch, treba pokladať za prednostne biblické, ale i súhlasiace s učením cirkevných otcov.

Luther učí o Duchu Svätom takto:

„Tretí článok – viery všeobecnej kresťanskej – je o Svätom Duchu, Ktorý je jeden Boh s Otcem a so Synom. Jemu patrí úrad posvätenia a oživovania. Tu človek musí rozumieť slovám „Svätý Duch“, čo to pojem „Svätý Duch“ znamená. Pretože existuje i ľudský duch i zlí duchovia i Svätý Duch. Tu – v článku viery – je nazývaný Svätým Duchom. Prečo je takto nazvaný? Pretože posväcuje. A preto ja verím v Svätého Ducha, pretože ma posvätil a stále posväcuje. Ako sa to stane? Takýmto spôsobom: tak ako Syn prijíma a získava synovstvo a panstvo prostredníctvom svojej smrti, tak Duch Svätý posväcuje v nasledujúcom: Najsamprv tá vedie do svätej, katolíckej cirkvi a tvorí ti miesto v lone cirkvi. Ale v tejto cirkvi ňu ochraňuje a prostredníctvom nej káže a prináša ňu ku Kristovi skrze slovo. Kristus je Pánom skrze smrť. Ale k tomu ja ako prídem? Ak Jeho dielo ostane skryté, potom je stratené. Preto aby Kristova smrť a vzkriesenie neostali skryté, prichádza Svätý Duch a zvestuje: čo znamená, že Svätý Duch ňu vedie k Pánovi,

Korý ňu vykúpil. Takže ako Otec je môj Stvoriteľ a Kristus je môj Pán, tak Svätý Duch Posvätitel. Pretože posväcuje ma skrze nasledovne: odpustenie hriechov, vzkriesenie tela a život večný.”

Duch Svätý a „uletenci”

„Duch Svätý, slovo Božie, viera nepotláčajú city človeka.” Skôr ich podnecujú, učí Luther. Nemožno si však vybrať svoje vlastné spôsoby a snaženia. Luther spomína otrasný príbeh mnícha ako monštrózný príklad blúznenia a temnoty: Istý mních musel trpkou zaplatiť za to, čo si bláznilo vyslúžil. Diabol mu povedal, že príde k nemu démon v podobe otca, pretože sa ten démon dozvedel, že otec by mal prísť v dohľadnej dobe navštíviť svojho syna. Tak pri príchode otca mních vyšiel vopred, pochytil sekeru a domnievajú sa, že je to démon, zasiahol otca do hlavy a zabil ho. Ale neskôr zistil, že to nebol démon, ale jeho otec. „Títo ľudia”, píše Luther, ktorí si zvolia svoje vlastné cesty a snaženia, musia byť týraní a v zajatí podobných satanských predstav.”

Lutherova doba bola poznačená náboženskou blúznivosťou a fanatizmom, ktoré bolo treba pomenovať, varovať pred nimi, ale hlavne ich jednoznačne odlíšiť od pôsobenia Ducha Svätého. Reformácia oživila zvesť o slobode. Narastali očakávania, že reformy prinesú zlepšenie v sociálnych problémoch doby. Z týchto očakávaní povstávali falošní učители blúznivci, ktorí strhávali ľudí k fanatizmu. Luther od prvých rokov reformácie používal termín „blúznivci” – „Schwärmer”, v dnešnej dobe by sa hodil pojem „uletenci” – pre tých, ktorí evanjelium nepochopili ako utíšenie svedomia, skôr telesne. Títo „uletenci” zneužívali evanjeliu zvesť, aby vyvolávali nepokoj a rozruch. Pre opisanie roznečovania nepokoja si Luther vyžičal obraz prírodných činností „uletencov” k hukotu včiel. Príležitostne tak už i raná cirkev používala tento obraz pre opis blúdiacich duchov, ktorí boli bez kontaktu s realitou.

Istý kazateľ v tej dobe napríklad striktné spoved’ a omše. Luther ho napomenul, aby napredoval jasne, totiž, aby predovšetkým a najprv ka-

zal Krista, a odsúdil jeho rýchle poblúznenie. Keď potom tento kazateľ dovedol svoj zbor k tomu, aby násilne presadili zmeny, Luther odporúčal, aby ho miestny konvent a knieža pozbavili úradu, a ak to bude nevyhnutné, zatvorili ho do väzenia.

Bol to jeden príklad z niekoľkých stoviek novátorstiev Lutherovej doby. Radikálne reformné praktiky sa javili ako príťažlivé. Mnohí z neskorších tvrdých Lutherových oponentov sa snažili reformačné učenie zaviesť nielen do cirkvi a teologie, ale v rozličnom meradle i do politiky, ekonomiky a spoločnosti. Vyústilo to do niekoľkých najzávažnejších kríz celého reformného snaženia.

Luther trpezlivo a dôsledne rozlišoval duchov: pre tých, čo ničili obrázky v kostoloch zaviedol staronový výraz „obrazoboriči”, pre sektárov, ktorí si zakladali vlastné exkluzívne skupiny používal výraz „fanatici”. Nepúšťal sa však do energickej obrany proti nim, skôr ponúkal užitočné riešenia pre budúcnosť.

■ JERGUŠ OLEJÁR
Senior Gemerského seniorátu

Kirchentag

A brémai muzikusok is a Kirchentag kendőjét viselték a nyakukon

„Itt!” – hangzott a kiáltás egyszerre százezer torokból. Ez a rövid szócska (volt) a válasz az idei Kirchentag mottójára. A május 20. és 24. között Brémában megtartott 32. német evangélikus egyházi napok záró istentiszteletén erre a bizonyos „Ember, hol vagy?” (vö. 1MÓZ 3,9) kérdésre zengett a felelet.

„Itt vagyok. Mit tehetek?” – pontosította az alkalmat lezáró beszédében Karin von Welck, az idei Kirchentag elnöknője a „választ”, amelyet nap mint nap újra és újra ki

mányosan három pillérré támaszkodnak – így volt ez már hatvan évvel ezelőtt az első, hannoveri találkozón is. Az egyiket a reggeli bibliatanulmányok jelentik. Ezek az idén a bűnbeesés története (1MóZ 3) alapján a jó és a rossz tudását, megkülönböztetését, az irgalmas samaritanus történetéből (Lk 10,25–37) kiindulva a „Szeresd felebarátodat, mint magadat!” parancsolatot, Hágár történetéből (1MóZ 16,1–16) pedig a „Honnan jössz, és hová mégy?” mondatot járták körbe az előadók, köztük nemcsak teológiai végzettséggel bírók (például Wolfgang Huber berlini és Margot Käßman hannoveri püspök), hanem laikusok is (így például Wolf-

gang Schäuble belügyminiszter és Wim Wenders filmrendező).

A teológiai előadások, pódium- és fórumbeszélgetések – a második pillér – témái között szerepelt például a spiritualitás, az egyházreform, az ökumené, a párbeszéd a zsidókkal és a muszlimokkal.

A társadalompolitikai témák címszavai között ott volt a demokrácia és a hatalom – az ezekről szóló programoknak, így például Angela Merkel német kancellár és Timothy Garton Ash oxfordi történész beszélgetésének különös aktualitás adott, hogy ebben az esztendőben ünneplik a Német Szövetségi Köztársaság megalakulásának hatvanadik, illetve a berlini fal leomlásának huszadik évfordulóját, valamint hogy a Kirchentagot két héttel az európai uniós választások előtt tartották. Szó esett továbbá az emberi méltóságról, az oktatás-nevelés, az orvosi és bioetika, a globalizáció, a migráció kérdéseiről és így tovább. Számos program foglalkozott a környezetvédelem és a klímaváltozás, valamint a gazdasági válság témájával is; utóbbiak közé tartozott Helmut Schmidt korábbi nyugatnémet kancellárnak Robert B. Zoellnickkel, a Világbank elnökével folytatott beszélgetése.

A Kirchentag általában kulturális, illetve kifejezetten gyerekeknek és fiataloknak szóló programokban sem szűkölködik. Nem volt ez másként most sem. Egymást érték az újabb és újabb komoly- és könnyűzenei koncertek a brémai vásárközpont területén, a belvárosban (például a piac téren, a Weser folyó partján és a főpályaudvarnál felállított szabadtéri színpadokon, a Szent Péter-dombban és a kisebb templomokban, a színházban és a városháza épületében), valamint az 1800-as évek végén mesterségesen kialakított, de 1993-ban bezárt szabad kikötő, az Europahafen területén, a vízi színpadon, az erre az alkalomra ott horgonyt vetett hajókon és az egykori hangárokbán. A legnépszerűbb a Wise Guys nevű a cappella formáció fellépése volt; a kölni csapatra hatvanezren voltak kíváncsiak.

Apropó, résztvevők. A záró istentisztelet kapcsán százezer főt említettünk; ennyi hetijegyet – valamint további huszonnégyezer napijegyet – adtak ki, illetve el. Ez a szám még akkor is ámulatba ejtő, ha egy ha-

zánknál lényegesen nagyobb ország nagyságrendekkel népesebb egyházaának rendezvényéről van szó. A hetijeggyel rendelkezők egyharmada közreműködőként (előadóként, kórustagként vagy éppen valamelyik, a lehetőségek piacán bemutatkozó szervezet képviselőjeként) volt Brémában, egytizedük pedig (így a több

És ha már pénzről beszélünk. Az istentiszteletek perselypénzei négy célt szolgáltak. Gyűjtötték a ghánai utcagyerekek és a kolumbi-i fiatalok között végzett munka támogatására, egy idegengyűlölet elleni kampányokkal foglalkozó szervezet javára, továbbá egy olyan brémai tanácsadó iroda részére,

Wolfgang Huber csütörtök reggeli bibliatanulmánya

mint négy és fél ezer önkéntes cserkész is) szervezőként volt jelen. Ami még jelzésértékű lehet: a résztvevők átlagéletkora 37,7 év volt, valamivel alacsonyabb, mint két évvel ezelőtt Kölnben. Negyven százalékuk harmincévesnél fiatalabb volt, negyvennégy százalékuk pedig a harminc és hatvan év közöttiek közül került ki. És még egy adat: az összköltségvetés több mint tizennégymilliárd euró (négy milliárd forint) volt...

amely az emberkereskedelem és a kényszerprostitúció áldozatai között végzi feladatát. Ez is a felelősségvállalás egy módja...

Két év múlva, 2011. június 1. és 5. között Drezdában tartják a következő német evangélikus egyházi napokat. Addig is jövő májusban (12-étől 16-áig) Münchenben várják az érdeklődőket a második ökumenikus Kirchentagra.

■ VITÁLIS JUDIT

Angela Merkel, Rüdiger Sachau moderátor és Timothy Garton Ash

kell mondanunk, illetve fel kell tennünk magunknak. Hiszen amellet, hogy tudjuk, Isten mindannyiunkat egyenként számon tart, és hogy folyamatosan keres és hív bennünket, keresztény hitünk, meggyőződésünk része az is, hogy felelősséggel tartozunk embertársainkért (a körülöttünk és a tőlünk távolabb élőkért egyaránt) és a világért, amelyben élünk (és amelyben az utánunk következő nemzedékek fognak élni). Nem háríthatjuk el magunktól a felelősséget, nem kereshetünk kibúvókat, nem hivatkozhatunk gyengeségeinkre és korlátainkra, nem mondhatunk nemet az Úrnak arra a feladatra, amelyet ránk akar bízni. Jónás – ahogyan arra a nyitó istentiszteleten Renke Brahm, a brémai evangélikus egyház lelkesze utalt – megpróbálta, de végérvényesen nem térhetett ki előle...

A Kirchentagok programjai hagyó-

A záró istentisztelet – a kivetítőkön éppen a tömeget pásztázó kamera képe

FOTO: BAREK PÉTER

FOTO: NAGY BENCE

FOTO: BAREK PÉTER

A SZERZŐ FELVÉTELE

FOTO: BODA ZSUZSA

2009

Luther a piacon

Ahogy az ember belevetette magát a lehetőségek piacának színes kavalkádjába, és standtól standig járt, az lehetett az érzése, hogy nincs az életnek olyan területe, amelyet az itt kiállító hétszáztizennyolc egyházi és civil szervezet valamelyikének küldetése, feladata ne fedne le. Éppen ezért volt különleges felfedezni a sokféle gyermek- és ifjúsági munkás, diakóniai és természetvédelmi kiállítóhely között a Protestáns Egyház – Wittenberg és a wittenbergi Luther Társaság közös standját, amely *Luther Márton* arcképét ábrázoló plakátjaival már messziről felhívta magára a figyelmet.

S hogy miért érdemes őket kiemelni a többi közül? Mert az álta-

lános bemutatkozás mellett egy rendkívüli témában szavaztatták az arra járókat: hogyan ünnepeljük 2017-ben a reformáció megindulásának ötszázadik évfordulóját? A véleményüket megosztani kívánók Luther-rózsás bélyegzővel ellátott papíra korongokat dobhattak a számukra legmegfelelőbb válasszal ellátott zacskókba.

A végeredmény még nem áll rendelkezésünkre, de álljanak itt a kérdések. Hol kellene ünnepelni az évfordulót: Wittenbergben és a reformáció eseményeihez kötődő többi városban; a nagyvárosokban; a saját gyülekezetben? Hogyan kellene ünnepelni: templomi rendezvényekkel

(istentiszteletek, ünnepek, különféle képzési lehetőségek); missziós tevékenységgel, hogy új tagokat lehessen elérni és ezzel erősíteni az egyházat; össztársadalmi eseményként a kultúra és a politika részvételével; egyáltalán sehogy, mert Jézus Krisztusra kell fordítani a figyelmet. Mi legyen a 2017-es megemlékezésnek a súlypontja: Luther Márton személye és tanrendszere; a reformáció kezdete és hatása; Luther kritikája a római katolikus búcsúval kapcsolatban; mit jelent ma evangélikusnak lenni; új reformáció az evangélikus egyházban; megbékélés a katolikus egyházzal.

■ – BODAZS –

Szavazategyűjtő zacskók a wittenbergiek standjánál

Magyar „muzikuslány” Brémában

► A *Kirchentag* bő félezer oldalas programfüzetében a közreműködők névsorát böngészve egyszer csak ismerős hangzású néven akad meg a rendezvény magyar résztvevőjének szeme. Várakozásteljesen lapoz a megadott oldalra. És igen, jól sejtette: valóban honfitársra bukkant a „rengetegben”. Később kiderül, nem is csak egyre.

Az idei brémai német evangélikus egyházi napokon *Eisenbarth Kriszta* és *Falvay Dóra* bibliodráma-foglalkozást tartott az érdeklődőknek, *Harcza Veronika* dzsesszénekes pedig – *Gyémánt Bálint* gitárkísérete mellett – többek között *Margot Käfsman* hannoveri püspök bibliatanulmányának és *Martti Ahtisaari* korábbi finn államfő, béke Nobel-díjas politikus előadásának közönségét bűvölte el dalaival. A külföldön is egyre ismertebb, fiatal művésszel ez utóbbi fellépése után beszélgettünk.

– *Silke Lechner* (a rendezvény programigazgatója – a szerk.) keresett meg azzal a kérdéssel, hogy – a finn–magyar nyelvrokonság apropóján – nem adnék-e zenei keretet *Martti Ahtisaari* előadásának. Emlékeztem korábról a hölgyre; két vagy három évvel ezelőtt az interneten keresztül kért tőlem egy cédét. Tetsz-

hetett neki, valószínűleg ezért jutottam most eszébe...

– Az említett előadás témája a politika és a szabadság kapcsolata volt. Ön olyan műfajt képvisel, amely részben ez utóbbira épül...

– Az életemben nagyon sok szabadság van most, és ezt a zenének köszönhetem. Egyrészt azért, mert a személyes érzéseimről és élményeimről énekelhetek, másrészt azért,

FOTO: NAGY BENCE

mert a munkámon belüli sokszínűség – párhuzamosan több zenekarnak is tagja vagyok, több projektben is részt veszek – lehetővé teszi, hogy ne unjam meg, amit csinálok, és adott esetben „menekülési” útvonalat is kínál.

– A szabadsággal a béke is együtt jár?

– Az éneklés és a dalszerzés számomra egyfajta terápia. Ha bármiféle intenzív érzélem ér – akár feszültség, fájdalom vagy öröm –, akkor azt megpróbálom kiírni, kiénekelni magamból, és ettől nagyobb lesz bennem a béke. A színpadon levés és az életforma, ami vele jár, alapjáraton meglehetősen zaklatott. Tudatosan igyekszem megtalálni azokat a nyugvópontokat, békezigeteket, amelyek ellensúlyozzák ezt.

– Esetleg valamilyen egyházi kötődés révén?

– Nem neveltek vallásosan a szüleim, és nem vagyok templomba járó ember, de amikor felkértek az itteni szereplésre, és kicsit utánanézttem, milyen rendezvényről is lenne szó, akkor az első gondolatom az volt, milyen csodálatos, hogy több tízezer ember azért vesz részt rajta, hogy néhány napon keresztül lelki, hitbéli dolgokról beszélgesen. Az én munkámhoz is kell egyfajta mély lelkeség, és bár én ezt nem a vallásból merítem, mégis nagyon örülök, hogy itt lehetek, és ilyen közösségnek énekelhetek.

■ – VITÁLIS –

FOTO: BODA ZSUZSA

Telt házaspódiumbeszélgetés a vásárcsarnok egyik csarnokában – ülőalkalmatosságként a korábban már jól bevált, *Kirchentag*-logóval ellátott, újrahasznosítható papírszékek szolgáltak

FOTO: BODA ZSUZSA

Egyházzenei koncert Bréma óvárosának egyik templomában

Hajó, ha jó

Aki nem járt Sevillában, nem látott még csodát – tartotta a középkori spanyol mondás, utalva arra, hogy az amerikai gyarmatokról befolyó hatalmas vagyon miként virágoztatta fel az andalúziai városokat. Mindeközben észak szorgos fia is hajóra szálltak, és az ő munkálkodásuk egyik gyümölcse lett Bréma. A kis Hanza-város történelme egyik legnagyobb kihívásával nézett szembe az elmúlt héten: több mint százezer főből álló sereg lepte el az utcáit.

És Bréma igencsak nyögte az első megmérettetést, amelyben a gyertyafényes megnyitó után volt része. Bár a német szervezésről általában jókat lehet mondani, aznap este a mindössze néhány peronból álló pályaudvarra az a feladat várt, hogy pár tízezernyi *Kirchentag*-látogatót segítsen hazajutni a környező településekre. És a germán precizitás ácsozata megreccsent... A nagy kavargásból egyetlen pillanatra emlékszem jól, amikor sajtóbelépőnket lengetve futunk a rendőrkordonon kívül ragadt kollé-

gánkért, hogy őt is engedjék be az átlomásra.

Aztán a következő napokon már jól állta a kisváros a „támadást”. Az első nap túlélésének kellemes érzésével párhuzamosan érezhetően csökkent a teher a rendfenntartókon. Az utolsó estén meg vídám fiatalok rohantak az egyik peronra, hogy tornamutatványokra vegyék rá a vágány túlsó oldalán heringként összepréselt embereket, akik a másik könyökével az oldalukban is önfeláldozóan nevettek és hullámoztak tíz percen keresztül.

Áz ilyen fiatalok töretlen jövedve vitte előre a *Kirchentag* hajóját. Terelték az embereket, és mosolyogtak mindeközben, nem esett nehezükre egy kedves gesztus, még az igen fárasztó napok végén sem. És természetes volt így az is, hogy a záró istentisztelet után a kijáratot felügyelő cserkész odavetette nekünk, hogy aztán legyen jó utunk hazafelé...

Mi azért csodát láttunk a minap Brémában.

■ NAGY BENCE

FOTO: VITÁLIS JUDIT

Gyerekek által díszített árbcok a Weser folyó egyik hídján

Deutsche Anlage

Redakteur:
HOLGER MANKE

An die Grenzen gehen

Als Kind ging ich öfter an die Grenze, an die bayerisch-tschechische Grenze, denn meine Großmutter wohnte nicht weit davon. Es war ein schöner Sonntagnachmittagspaziergang. Bis zu den weiß-blauen Pfählen konnte man gehen, die sich in gleichmäßigen Abständen quer über eine Wiese aneinanderreihen. „Aber keinen Schritt weiter!“, schärfte meine Großmutter uns ein. „Sonst kommen die Tschechen und holen dich.“ Natürlich gingen wir einen Schritt weiter, aber nur einen Schritt. Es war eine Mutprobe. Und während wir schon fast einen Schritt in Tschechien waren, hielten wir ängstlich Ausschau, ob nicht gleich über die Wiese die Tschechen stürmen würden.

Zwanzig Jahre nach der Wende frage ich mich immer noch, wie diese Teilung überwunden wurde. Es gibt keine großen Helden für diese Revolution, auch wenn kluge Politiker sicherlich viel dazu beigetragen haben, dass es nicht zu einem Blutvergießen kam. Vielleicht waren es tatsächlich die Menschen, die bis an die Grenze gingen, bis an die Grenze des Erlaubten und einen Schritt darüber hinaus, in Sopron oder bei den Friedensgebeten in der Leipziger Nikolaikirche, in der Prager Botschaft und an der Mauer in Berlin. Nicht eine politische Ideologie spornte sie an und nicht der Hunger nach Revolution, sondern die Unzufriedenheit mit den ungerechten

Grenzöffnung 1989: Während des „Paneuropäischen Picknicks“ durchbrechen DDR-Flüchtlinge die ungarisch-österreichische Grenze, 19.8.1989

Für unsere Jugendfreizeiten gab es ein Haus an der deutsch-deutschen Grenze. Bei Tag konnte man an der Saale entlanggehen und frech den Grenzposten die Zunge herausstrecken. Aber wenn nachts die Hunde bellten und die Beleuchtungsanlagen einschalteten, war es uns allen unheimlich. Dabei war diese Grenze wirklich dicht und die Hunde konnten uns eigentlich nichts anhaben.

Wie dicht diese Grenze war, erlebten wir in den 80er Jahren, als wir unsere Partnergemeinde in Mecklenburg besuchten. Auf westdeutscher Seite stand noch ein großes Schild: „Denken Sie daran, Sie fahren weiter durch Deutschland“, aber gleich danach standen wir stundenlang in der Warteschlange, wurden peinlich kontrolliert und mussten harmlose Sachen wie Liederbücher und Zeitungen an der Grenze zurücklassen. Mauer, Stacheldraht, Wachtürme und Selbstschussanlagen lagen auf dem Weg zwischen uns und unseren Freunden. Wir durften jedes Jahr einmal durch zu ihnen und waren jedes Mal froh, wenn wir wieder im Westen waren, in den sie nie kommen konnten.

Am geteilten Deutschland und Europa änderten diese Besuche nichts. Sie verfestigten vielmehr in uns das Gefühl, dass man gegenüber dieser Teilung hilflos ist.

Verhältnissen und der Wunsch nach einem Leben in Freiheit.

Viele kleine Schritte bis an die Grenzen des Erlaubten und ein klein wenig darüber hinaus brachten ein System zu Fall, das für uns festbetoniert schien in der Geschichte Europas wie die Mauer zwischen Ost und West.

Die Gemeinschaft Evangelischer Kirchen in Europa feiert den Beginn der Wende als europäisches Ereignis in Sopron vom 3. bis 5. Juli 2009. Es ist uns bewusst, dass mit dem Öffnen des Zaunes in Sopron und dem Fall der Mauer noch lange nicht alle Mauern und Gräben in Europa entfernt sind. Migrationsbewegungen, wirtschaftlicher Wandel und soziale Konflikte stellen uns vor große Herausforderungen. Wir Kirchen haben dabei eine wichtige Rolle. Und wir brauchen auch heute Menschen, die bis an die Grenzen gehen und einen Schritt darüber hinaus, um ihre Welt zu verändern.

Herzliche Einladung zu unserem Fest in Sopron: An die Grenzen gehen vom 3.–5. Juli 2009. Weitere Informationen erhalten Sie in der Außenabteilung der ELKU, Tel.: 1/486-3524.

■ ULRICH ZENKER
Kirchenrat und Referent für
Ökumene und Mittel-Osteuropa
Arbeit der Evangelisch-Lutherischen Kirche in Bayern

Jugendkultur der Alltagspiritualität

Tobias Fritsche von der Jugendkirche im Interview

► „Stell dir vor, du gehst seit langem mal wieder in eine Kirche. Doch irgendwie ist es anders als sonst“, so lautet ein Slogan aus der Vorstellung des Projekts Jugendkirche. Der zuständige Pfarrer heißt Tobias Fritsche und war zwölf Jahre lang Bandleader und Songwriter der Hip-Hop-Band *Baff*. Die zur Zeit in Nürnberg entstehende Jugendkirche ist die erste Milieukirche ihrer Art in Bayern und möchte gezielt Jugendliche und junge Erwachsene ansprechen. Der 33-jährige Tobias Fritsche die Jugendkirche vor und berichtet über seinen Dienst.

– Wodurch ist die Jugendkirche für Jugendliche und junge Erwachsene, die eher einen losen Kontakt zu ihrer Gemeinde haben, attraktiver als eine „normale“ Gemeinde?

– In der Jugendkirche sind Jugendliche bei der Gestaltung des Programms und der Gottesdienste von Anfang an beteiligt. Wir ermutigen sie, mit ihrer Sprache, ihrem Musikgeschmack, ihrer Kreativität – eben mit ihrer Jugendkultur Kirche zu gestalten. Eine besondere Rolle spielt dabei der umgestaltete Kirchenraum, der durch Medien- und Bühnentechnik, Kreativräume oder ein Café Entfaltungsmöglichkeiten bietet, die sonst in dieser Form nicht gegeben sind. Theologisch gesprochen: Wir gehen weniger den Weg der Sozialisation, sondern der Inkulturation.

– 15-Jährige haben andere Interessen und leben in einer anderen Lebenswirklichkeit als 27-Jährige. Wie kann es gelingen, dennoch die gesamte Zielgruppe unter einen Hut zu bekommen?

– Wir versuchen, die unterschiedlichen Zielgruppen durch verschiedene Angebotsformen anzusprechen. Es gibt Gottesdienstformen und Angebote, die jeweils speziell für jüngere oder ältere Jugendliche angeboten werden. Darüber hinaus gibt es Veranstaltungen, die wir altersübergreifend konzipieren. Hier spielen die Mitarbeitenden eine große Rolle, die über die Identifikation mit der Jugendkirche über verschiedene Altersgruppen hinweg zusammenkommen.

– Sehen die klassischen Gemeinden Ihre Arbeit als Konkurrenz und damit ihre eigene Jugendarbeit und Zukunft in Gefahr? Oder entlasten Sie die Gemeinden, denen es mitunter an Kapazitäten für eine gute eigene Jugendarbeit fehlt?

– Es ist wichtig, dass die Gemeinden und die Jugendkirche in gutem Kontakt stehen, damit so etwas wie Konkurrenzgefühl gar nicht erst entsteht. Wenn man die Jugendlichen gemeinsam im Blick hat, schwindet dann auch ein „Kirchturmdenken“. Bisher konnten wir so etwas wie „Mitarbeiterabwanderung“ aus den Gemeinden nicht beobachten. Daher sind wir zuversichtlich, dass die Jugendkirche als Ergänzung und Un-

terstützung zur örtlichen Jugendarbeit wahrgenommen wird.

– Zur Zeit wird die Lukaskirche in Nürnberg völlig umgebaut, die alten Kirchenbänke wurden entfernt. Wer bestimmt, wie die Einrichtung der Jugendkirche künftig aussehen soll?

FOTO: PRIVAT

– Natürlich gibt es wie in jedem anderen Bauvorhaben ein Team vom Fachleuten mit Architekten, Ingenieuren usw. Die Besonderheit der Jugendkirche besteht darin, dass Jugendliche von Anfang an mitreden und ihre Ideen und Interessen einbringen. So gab es schon diverse Workshops von Jugendlichen mit dem Architekten, der genau hingehört hat, wie sich Jugendliche die zukünftige Jugendkirche vorstellen. Alle beschließenden Baugremien sind zusätzlich immer mit Jugendvertretern besetzt.

– Es gibt bei Ihnen Theatergruppen, Bands, Konzerte, Kunstprojekte und vieles mehr. Wodurch ist die Jugendkirche dennoch keine Partykirche, sondern wirklich Kirche, die die Botschaft Jesu Christi vertritt?

– Der Schwerpunkt der Jugendkirche liegt auf Gottesdiensten. Damit machen wir deutlich, dass wir kein normaler Veranstaltungsort für kulturelle Veranstaltungen sind. Auch die Kulturprojekte werden immer wieder mit spirituellen Zugängen verbunden. Ziel der Jugendkirche ist

FOTO: PROJEKT JUGENDKIRCHE NÜRNBERG

es, den Graben zwischen Jugendkultur und Spiritualität zu überwinden. Trotzdem sollen Jugendliche auch ihre Kultur mitbringen dürfen, ohne dass gleich nach dem kirchlichen Bezug gefragt wird. Wir glauben, dass Jugendliche ein sehr feines Gespür dafür haben, was man in einer Kirche machen kann und was nicht. Der

sakrale Raum ist immer gegenwärtig und bestimmt das Geschehen in der Jugendkirche mit. Ein weiteres wichtiges Element sehen wir in der Entwicklung einer „Kultur der Alltagspiritualität“, d.h. wir wollen mit Jugendlichen entdecken, wie man als junger Mensch im Alltag seinen Glauben leben kann. Das soll sich auch in den von Ihnen genannten Kreativgruppen wie Theater, Band usw. widerspiegeln.

– Wie sehen die Gottesdienste in der Jugendkirche aus? Den Talar legen Sie sicherlich ab ...

– Ob ich einen Talar trage oder nicht, hängt sehr von der Gottesdienstform ab. Wichtig ist, dass es stimmig ist. Ich kann mir aber gut vorstellen, dass der Talar schon einmal zum Einsatz kommt. Wir planen nicht nur sehr junge, schnelle Gottesdienste, sondern auch ruhige und meditative. Moderne Musik wird in den meisten Gottesdiensten eine große Rolle spielen – derzeit experimentieren wir mit einem Konzertsonggottesdienst. In einem Cafégottesdienst wird Gemeinschaft im Vordergrund stehen. Insgesamt schweben uns derzeit etwa vier verschiedene Gottesdienstformen vor, die in der Jugendkirche ihren Platz haben sollen. Wichtig ist auch hier wieder, dass nicht nur Gottesdienste für Jugendliche gemacht werden, sondern auch von Jugendlichen gestaltet werden.

– „Rapper wird Pfarrer in der Jugendkirche“, so titelten im Februar 2008 die Zeitungen. Wie bringen Sie Ihren Lebenslauf in Ihre Aufgabe beim Projekt Jugendkirche ein?

– Als Jugendlicher war ich auf der Suche nach einer authentischen Ausdrucksform, die zu meinem Glauben passt. Obwohl ich bei uns in der Kirche häufig und gerne Orgel gespielt habe, habe ich im deutschen HipHop eine tolle kreative Möglichkeit entdeckt, meine Gedanken und Gefühle in Worte zu fassen. Diese tolle Erfahrung, die eigenen kulturellen Vorlieben mit dem Glauben zusammenbringen wünsche ich

■ HOLGER MANKE

Pünkösöd és ökumené

A pünkösödöt okkal, joggal és szívesen nevezzük az egyház születésnapjának. Ebben azonban benne van annak az elismerése is, hogy a Krisztus által elhívott és a Lélek által szerveződött egyház történetiségének első pillanától kezdve a különbözőek közössége. Római jövevények, zsidók és prozeliták, krétiak és arabok, különböző diaszpórákban különböző nyelveket beszélők – akik alig értették egymást, tehát közösséget alig tudtak alkotni – csodát éltek át. A csoda pedig többszörös. Mindannyian értették a tanítványok szavait, sokan érteni akarták a szavak jelentését is, és mintegy háromezren voltak azok, akik elfogadták e szavak meghívó erejét.

Ezzel létrejött a közössége azoknak, akikben ötven nap után tudatosodott a húsvéti csoda, az evangélium győzelme. Ugyanakkor bizonyára e közösséget formáló erőn túl a sokfajta különbözőségük továbbra is megmaradt. Így, különbözőségeikben is tudtak Krisztus népe lenni.

Az ember kulturális, érzelmi, értelmi, jellembeli, lelki, anyagi különbözőségének palettája az elmúlt kétezer év alatt bizonyára még tovább színesedett. Ez azonban nem mehet a lényegi közösség rovására. Ezért az egyház népé-

nek létehez tartozik, hogy a Krisztusban való egységet tudatosan megélje, s így az egész lakott föld, az ökumené egységességében fogadja és hirdesse az evangéliumot.

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa (MEÖT) ennek jegyében kéri Krisztus Urunk magyar népét, hogy amennyire lehetséges, ökumenikus istentiszteleti, imádságos és/vagy a krisztusi közösséget más formában kifejező alkalmakon is ünnepelje a Szentlélek kiadásának, Krisztus egyetlen egyháza életre hívásának szent napját. Ugyanakkor szeretettel ajánljuk mindannyiuk figyelmébe – ha lehetséges, istentiszteleti közösségekben való elmondásra is – az alábbi imádságot, amellyel az ökumenikus tanács Teológiai és Keresztyén Egység Bizottsága dicsőíti a Szentháromság Istent, és kéri áldását.

Szíves figyelmükbe ajánljuk az Egyházak Világtanácsa pünkösdi üzenetét is, amely ebben az esztendőben kifejezetten a gazdasági igazságtalanság és az ebből származó válság gyógyulását reméli a Lélek megérintő erejével. Áldott pünkösödöt kíván

■ DR. BÓNA ZOLTÁN, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának főtájtára

Mennyei Atyánk a Jézus Krisztus

által! Hálát adunk neked, hogy egykor Szentlelket adtad a sokféle embernek, akik így nemcsak hallották, hanem értették is a felséges dolgaidról mondtak. Hála neked, hogy követeid az evangéliummal és Lelked erejével – amint szerte a világon, úgy – ezer éven át a mi népünknek is hirdették hatalmat és irgalmat, s ebből sokan – római katolikusok, ortodoxok, evangélikusok, reformátusok vagy más protestánsok – vizsgálatot és erőt merítettek. Mindezt megadtad nemcsak kedvező körülmények között, hanem megpróbáltatások idején is. Ma is megnyitod az emberek szívét és értelmét, és az evangélium a Lélek erejével életeket újít meg. Urunk, hálát adunk neked.

Urunk, hallgass meg minket! Dicsőítünk téged, hogy a sokféle embernek – római katolikusoknak, ortodoxoknak, reformátusoknak, evangélikusoknak vagy más protestánsoknak – az egy keresztségben és az egy Lélek által ma is bűnbocsánatot és új életet nyújtasz, mert azt akarod, hogy minden ember az igazság ismeretére eljusson és üdvözüljön. Magasztalunk, hogy nem emberek valamely csoportjához kötöd magadat, hanem jelen vagy mindenütt,

ahol Krisztus evangéliumát tisztán hirdetik. Istenünk, te nagyobb vagy a mi szívünknel: lebontod az emberi válaszfalakat. Áldunk téged, hogy felhasználj bennünket, esendő embereket, akik magunk is irgalmad megújító kegyelmére szorulunk. A te Lelked avatja ezek közötté és szenteli Krisztus Urunk testévé hitbeli közösségeinket is. Urunk, dicsőítjük szent nevedet.

Urunk, hallgass meg minket! Bűnbánattal megvalljuk újra és újra kísértő kérdéseinket, hogy ki az első és a nagyobb. Amikor így tesszünk, akkor nem Krisztus Urunk szava és példája vezet. Akkor nem mások javára, hanem megelőzésére használjuk a tőled kapott ajándékokat. Mindezzel arról tanuskodunk – legyünk akár római katolikusok, ortodoxok, evangélikusok, reformátusok vagy kisebb egyházak tagjai –, hogy gondolatainknak, szavainknak és tetteinknek nem a te akarod az egyetlen mértéke, s hogy nem mindennél jobban szeretünk téged, és embertársainkat sem szeretjük úgy, mint magunkat. Urunk, könyörülj rajtunk.

Urunk, hallgass meg minket! Könyörgünk, mennyei Atyánk, hogy a sok népből elhívott egyház szerte a földön és ebben a hazában ab-

ban növekedjék, aki a fő, a Krisztusban. Ne csupán hagyományokat ápoljunk, hanem újjászüllessünk Lelked ereje által. Az egy keresztséget egész életre szóló ajándékként és erőforrásként tartjuk számon. Lelked győzzel bennünk a bátorlanságot, tunyaságot és önelégültséget, hogy az értetlenkedő világban vagy éppen üldözések közepette is hirdessük az evangéliumot. Győzd le bennünk az ellenállást, hogy odaadón kövessük Krisztust. Törekezdünk hivatásunk teljesítésére, és Isten eljövendő országára tekintve éljünk reménységben. Add, hogy szívesen hallgassuk és tanuljunk igédet; hogy jobban megbecsüljük az úrvacsora ajándékát, és növekedve újuljon meg úrvacsorai közösségünk; hogy legyünk mind tevőlegesen is hitbeli közösségünk tagjai; hogy mi, a te néped, egyházaink, vezetőink és gyülekezeteink ne vetélytársaknak vagy ellenfelekként, hanem Krisztus egyetlen egyháza tagjainak tekintsük egymást és magunkat.

Urunk, add meg mindezt kegyelmesen nekünk és Krisztusban testvéreinknek a pünkösdi Szentlélek kiadásával.

Urunk, hallgass meg minket az Úr Jézus Krisztusért, a Szentlélek által kérünk! Ámen.

Az egyházak világtanácsa elnökeinek pünkösdi üzenete

„Mit tegyünk, atyámfiai, férfiak?” (ApCsel 2,37b)

A 2009. évi súlyos aggodalommal kezdődött a világgazdaság katasztrofális helyzete miatt. 2008 végén, amikor az élet sokak számára látszólag problémamentes volt, hirtelen vésszes pénzügyi és gazdasági nehézségek kerültek napfényre.

Ez a keresztyén kor első pünkösdjére emlékeztethet, amikor úgy tűnt, hogy minden jól megy az akkori hívek életében. Sokan szokás szerint elzarándokoltak Jeruzsálembe, hogy hangsúlyozzák az ünnep jelentőségét. Nagy számban jöttek azzal a jó szándékkal, hogy szokásuk szerint imádják Istent. És akkor, mint egy hatalmas szélrohamban, a Szentlélek leszállt a tanítványokra arra indítva őket, hogy „különböző nyelveken” beszéljenek, „úgy, ahogyan a Lélek adta nekik”. A zarándokok megdöbbentek és csodálkoztak: „...hogyan hallhatják őket minddegyikünk a maga anyanyelvén...?” (ApCsel 2,1–13)

Mindez megdöbbentően hatott a különböző tájakról érkezett zarándokok számára. A mélyen megérintett Péter bátran előállt, és világos választ adott kérdéseikre megtérsere hívó módon (ApCsel 2,14–36).

Péter felkavaró beszédét hallgatva a

zarándokok szíve mélyen megindult, és azt kérdezték: „Mit tegyünk, atyámfiai, férfiak?” Ez a felkiáltás a bűnbánat, a megtérés kezdete volt, azé a mély átalakulásé, amely új cselekvéshez vezet. Péter ezzel válaszolt kérdésükre: „Térjete meg, és keresztkeljedtetek meg valamennyien Jézus Krisztus nevében, bűneitek bocsánatára, és veszitek a Szentlélek ajándékát.” (ApCsel 2,38)

Bűnbánat csak a helytelen tettek és helytelen viselkedés felismerése után következhet. A mai világ irányítói között sokan vannak, akiknek fel kell ismerniük, hogy közönyösen gazdálkodtak bolygónk erőforrásaival: a gazdag egy kicsit mindig gazdagabbá válik a szegény rovására; az elszegényedettek, állapota folytán, nincs ereje ahhoz, hogy nemet mondjon arra, amit rákényszerítenek.

Akár Afrikában, akár Ázsiában vagy bármelyik másik földrészen, a helyzet mindenütt ugyanaz. Ebben a helyzetben a legégetőbb kérdés még ma is az: „Mit tegyünk, atyámfiai, férfiak?” Isten ismét jobb választ ad nekünk, mint bárki más: „Bánjátok meg bűneiteket!”

A bűnbánat része pedig, hogy:

- A pénzügyi vezetők, a részvénytársasági igazgatók felismerik hibáikat, nyilvánosan bevallják és rendbe hozzák őket.

- Mindannyian, akik felelősek vagyunk a környezetbiológiai rendszer fokozatos romlásáért, jó útra térünk, és erőfeszítéseket teszünk a szennyezés minden formájának elkerülésére.

- Az erőszakra bujtogatókat rábírnuk arra, hogy gyöngédek és toleránsak legyenek, összhangban imáinkkal, hogy az „erőszak legyőzésének évtizede” elnevezésű programunk ne maradjon hatástalan.

A bűnbánat, amelyet Krisztus kinyilatkoztatott és pünkösdkor ismét erőteljesen hirdettetett, a lelki átalakulás, a változás, a megújulás erőforrása. Az embereknek igyekezniük kell, hogy megbékéljenek önmagukkal, egymással és környezetükkel. Az egyházaknak is folytatniuk kell a megbékélés munkálását. Ez a megbékélés evangéliumunk kihívása. Ez jelentkezik abban is, hogy az Egyesült Nemzetek Szervezete 2009-et a megbékélés nemzetközi évének nyilvánította.

Bár csak valamennyien éreznénk annyira a pünkösdi Lélek erejét, hogy a szívünkre és ajkunkra vegyük az ígét: „Mindenképp annak, aki hisz.” (Mk 9,23) Az Úr áldjon meg mindannyiunkat örömteli pünkösddel!

■ Az Egyházak Világtanácsának elnökei

Atya, Fiú és Szentlélek

■ DR. GUÓTH EMIL

„Nem hatalommal és nem erőszakkal, hanem az én lelkeimmel! – mondja a Seregek Ura.” (Zak 4,6)

A mottóként idézett igevers mondatai a jeruzsálemi templom újjáépítése körüli időkhöz köthetők. A Seregek Ura világossá tette, hogy az ő láthatatlan jelenlétének helyét, az új szentélyt nem lehet Dávid és Salamon példáját követve, a nép kényszerítő áldozathozatala által pompában felépíteni. A megszentelt helynek a Lélek teremtő erejével, annak munkálkodása nyomán kell felépülnie az építők keze által. Csak az ilyen módon „épített” templom a „létrehozott” templom, amely csak egy ily módon végbement igazi és tiszta megszentelés által válhat a Szent, az Isten otthonává. A hatalommal és erőszakkal kikényszerített áldozat, amely a lélek kárvallása következtében elveszti szentségét, pusztán e világi, profán, tisztátalan áldozattá válik.

E kinyilatkoztatás mélyebb dimenzióit nyitotta meg később a jézusi szeretet, miután ez a mondat az emberi együttélés örök, immáron nem kőbe, hanem szívbe vésett szabályává vált. Azóta a nevelésnek, a házastársi kapcsolatoknak, a felebaráti viszonyoknak és általában minden emberi alkotásnak arany szabálya kell hogy legyen.

De mi által lesz az arany szabályból cselekvő élet? Ez pünkösöd ünnepének igazi titka. Nem mi tarjuk meg ünnepeinket, hanem ünnepeink minket. Pilinszky szavaival élve pünkösöd a Szentlélek jelenléte által a legtündöklőbb és egyben legláthatatlanabb. Isten lelke teremtő munkálkodása nélkül nem szülehet semmi sem, nem jöhet világra, nem juthat létre. Mit tehetünk azért, hogy életünkkel mi is a Szentlélek által az Úr üdvözítő akaratának eszközeivé válhassunk?

Először és elsősorban Ádám lázadásával ellentétben el kell fogadnunk teremtményi mivoltunkat. Ne akarjunk teremtővé válni, saját magunk és mások urává, meg- és elítélőjévé. Istenfélelem nélkül nem létezik alázat, alázat nélkül pedig a Mindenható nem bízhat ránk titkokat.

Másodszor bátran kell élnünk azzal a lehetőséggel, amelyet Isten Krisztusban nyitott meg számunkra. A test a testtől bűnös körét megtörve (áttörve) a szeplőtelen fogantatással induló inkarnáció csodáját el és be kell fogadnunk. Krisztust nem elég el-tűnni, követni, a nyomdokaiiban haladni vagy csak elfogadni, hanem – mint az apostol írja – magunkra kell öltetni, azaz befogadni, egységbe,

közösségbe kerülni vele. Máskülönb a Szentléleknek lehetőséget sem adunk, hogy életet teremtsen általunk, bennünk és érettünk.

Az ó szövetség népe (általuk mi is) megismerhette az Atyát, a teremtést és a teremtett világ törvényeit, az új szövetség választott népe a Fiú megtestesülésén keresztül megtapasztalhatta a kegyelem és szeretet törvényét betöltő erejét s az annak értelmét feltáró megváltását. Aki Ádám bűnében megreked, annak csak a halál marad. A keresztyén ábrázoló művészet – ahogy elnök-püspökünk erre ráirányította figyelmünket karácsonyi ígéhirdetésében – nagyon beszédesen és egyértelműen mutatta ezt be. A kereszt tövében elhelyezett koponya és lábszárcsontok a halált, a följük magasodó kereszt az életet, a megváltást, az isteni áttérést jelképezték.

El kell hártanunk végül életünk azon akadályait is, amelyek a Szentlélek cselekvő erejét gátolják bennünk. A harmadik isteni személy üdvözítő, az Atya teljességéhez visszavezető eszközeivé csak Krisztuson keresztül válhatunk. Mindannyian valljuk: Solus Christus! Aki nem tudja Krisztust befogadni, annál nem találhat szállást Isten Lelke. Nincs más út, nincs más igazság, és nincs más élet. Akinek csak karácsonyi Jézuskája van, és elköteleződése nem tart ki nagypenteken át húsvétig, az felülton megállt, annak nincs megváltó Krisztusa, annak teste nem válhat a Szentlélek templomává sem.

Emberi életünknek is csak egy olyan központja van, amelyből és amely köré szerveződik. Ádám bűne óta az ego, az én egyre nagyobb teret és befolyást szerez magának az egyes korok hol fenyegető, hol hiteltelenítő, hol jutalmazó-megvonó közegeinek nyomására vagy csábítására. Az ennek nyomán erősödő önzés a valódi létközégtől elválaszt, bezár, elszigetel. Ráadásul azt az abszolút mércét is elveszi, amely életvezetésünk tengelye. Így amellet, hogy nem lehetünk mások hasznára, még a teremtő által nekünk adott potenciális (lehetőségeinkben benne rejlő) létünk sem válik életté, realitássá. Reményik Sándor fejezte ki ezt a fejlődésben megrekedt állapotot tökéletesen egyik versében: „Hiszen – nem is éltem igazában. / Csak úgy éltem, mint lepke a bábban, / Csak úgy éltem, mint árnyék a fényben: / Rólam gondolt roppant gondolatod / Torz árnyékképpen.” (Gyógyíts meg!)

Ezért kell az az egyetlen (meg nem osztható) hely Krisztusnak, aki által egyedül válunk képessé a Szentlélekkel is közösségbe kerülni. Isten bennünk munkálkodó Lelke egyszerre fordít minket felfelé, az örök értékek országa felé és visszafelé, embertársaink irányába.

Ebben az állapotában a keresztyén ember igazán szabad és nyitott, el- és befogadó. Kiteljesedik, fejlődik, felnövekszik, életté válik saját léte, és áldás lesz testvérei számára is.

Mindenknek megvan a maga ideje. A maguk idejében történő dolgok (ahogy csodálatos nyelvünk kifejezi) általában a helyénvalók, a helyesek, azaz a jók is egyben.

Ismét megszentelt időre, az ünnep idejére várunk. Kéltéve a profán létből, a megszentelt időben és helyen (tempus – templum) igyekeznünk mind jobban részesévé válni az időtlennek, az örökkévalónak, Isten országának, a teremtő életterőnek, a Szentléleknek.

Kísérje áldás várakozásunkat és találkozásunkat!

Gyermeknap mosolygás

„Vetít” a gyerek

Óvoda után, amikor apa is hazaér a munkából, társasozni szoktunk. Apa a legügyesebb, sokszor legyőz minket, lányokat. Egyszer az oviban az óvó néni megkérdezte a lányomat, mit szoktunk otthon csinálni. Tündi válasza: „Apa hazajön, és jól megver minket.”

SZÓSZÓRÓ

Rovatgazda: Balog Eszter

Külföldre...

Külföldre úgy kell menni, hogy a bolt-nál balra fordulunk, aztán egy kicsit megyünk egyenesen, majd jobbra. Akkor már külföldön vagyunk, de megvan az a veszélye a dolognak, hogy Norvégiában kötünk ki. (Oscar, 8 éves)

Úgy, mint otthon

Kisfiam egyházi oviba jár. Nagyon eleven gyerek, egyszer még a türelmes dadus nénit is felbosszantotta: „Hogy fogsz így a mennyországba kerülni?” – kérdezte tőle a néni. Nagy csoportos kisfiam kijelentette: „Majd ki-be rohagálok, csapkodom a kaput, és Szent Péter ki fog kiabálni, mint anya, ha mérges, hogy gyere be fiam, mert úgy megruházlak, hogy több füled lesz, mint fogad.”

Iskolában...

A diákok látják, hogy a tanár úr a folyosón sétál, és egy vekkert tart a kezében. Odasietnek hozzá, és megkérdezik:

– Tanár úr, van öt perce a számunkra?

– Most ne zavarjatok, gyerekek, látjátok, hogy éppen órát tartok.

Kire hasonlítok?

A szememet apukámtól örököltem, a hajamat pedig anyukámtól. A téli dzsekimet pedig a szomszédoktól. (Sylvia, 7 éves)

Szörny Rt.

Ágyba dugtam a három- és öt éves lányomat. Átöltöttem egy régi melegítőalsóba és kinyúlt pólóba, majd bementem a fürdőszobába haját mosni. Még ott is hallottam, hogy veszekednek. Egy ideig hallgattam, majd törölközőt csavartam a fejemre, berontottam a szobájukba, és rájuk ripakodtam. Útban visszafelé még hallottam, ahogy a három éves megkérdezi nővérét: „Te Réka, ez meg ki volt?”

Esküvő – gyermekszemmel...

És akkor a pap megkérdezi, akard-e házastársadul azt, aki melletted áll, vagy valaki mást. Általában nem áll ott senki más, ezért azt válaszoljuk: akárom. (Emil, 7 éves)

Egy jó tanács

Hallgass mindig anyádra, mindenre, amit mond, és arra is, milyen hangnemben mondja! (Thomas, 7 éves)

Ifjúsági pinceklub Szombathelyen

► **Különleges ünnepre gyűlt össze múlt vasárnap a Szombathelyi Evangélikus Egyházközség. A lelkeszi hivatal alatt húzódozó, valamikor borospinceként – a második világháború alatt légiópinceként – használt épületrész új funkciót kapott. A Magyarországi KIE (Keresztyén Ifjúsági Egyesület), a gyülekezet Soter Evangélikus Egyesülete, illetve a helyi Savaria Y's Men Klub összefogásával KIE-pince néven olyan klubhelyiséget alakítottak ki, mely a jövőben a Szombathelyen élő fiatalok találkozóhelye lehet.**

Az építési munkálatokhoz szükséges összeget pályázati úton nyerte el az együttműködés. Az ötletes, szép kivitelű előzetes tervek három évvel ezelőtt kerültek a nemzetközi Y's Men mozgalom dán régiójához, ahol minden évben egy-egy kiemelt projektet támogatnak. A döntés megszületése

pedig a KIE nemcsak szóbeli, de tevékeny támogatása – összefogás által.

Az ünnepi istentiszteleten Lupták György evangélikus esperes, az MKIE elnöke végezte az igehirdetés szolgálatát. A dán régió küldöttsége közreműködött a négy új Savaria Y's Men klubtag avatási szertartásában.

FOTO: SZABÓ ENDRE

után egy éven keresztül a Dániában működő Y's Men klubok azért dolgoztak, hogy a megpályázott keretösszeg összegyűljön.

A pályázat mellett nem csupán a kidolgozás minősége vagy az szólt, hogy Magyarország még nem kapott ilyen jellegű támogatást. Vagn Borregaard, a régió volt elnöke beszédében hangsúlyozta, hogy az ifjúsági pinceklub ötletének a mozgalom eredeti célkitűzésével való összhangja győzte meg a döntéshozókat. Ez az idea

A megnyitó és a közös ebéd után a KIE-pince első hivatalos programján egy ifjú klubtag számolt be ösztöndíjasként Dániában töltött három hónapjának élményeiről. Az ünnepséget kreatív kerekasztal-beszélgetés zárta a városban működő, ifjúsággal foglalkozó önkéntes szervezetek képviselőinek részvételével, Buda Annamáriának, egyházunk diakóniai osztálya vezetőjének moderálásával.

■ MENYHÁRT IZABELLA

Tanár úr a kanadai profik ellen

Beszélgetés Jánosi Csaba válogatott jégkorongozóval

► **A magyar jégkorongsport hatalmas sikert könyvelhetett el azzal, hogy válogatottunk hetven év után újra a világ legjobb csapatait tömörítő „A” csoportos világbajnokság résztvevői között szerepelhetett. A svájci világbajnokságra utazó jégkorongozók között volt Jánosi Csaba, a Ferencváros csatára is, aki civilben a Deák Téri Evangélikus Gimnázium testnevelő tanára. A bentmaradás ugyan nem sikerült, de minden részt vevő játékosnak örök élmény marad, hogy tétmérőzősen összemérhette erejét a csillagászati pénzekért, összehasonlíthatatlanul jobb körülmények között hokizó kanadai, orosz, svéd vagy éppen finn profikkal. Jánosi Csabával hazaérkezése után, két testnevelésóra közötti szünetben beszélgettünk.**

– *Miért a jégkorongozást választotta, egy olyan sportágat, amelyet nálunk meglehetősen mostoha körülmények között üznek?*

– Édesapám is hokizott, bár ő korán abbahagyta a játékot. Én már három éves koromban lejártam a műjégre korcsolyázni. Akkor éppen játékosokat kerestek a Népstadion Szabadidő Egyesületbe (NSZE), és jelenlegi csapattársam édesapja, Gergely Ákos hívott. Lementem egy edzésre, és ott ragadtam. Azóta is élvezet számomra minden edzés.

– *A Fradi előtt az „öselenség” Újpest csapatában hokizott. Miért ment át a ferencvárosi „zöld sasokhoz”?*

– Négy-öt évig játszottam az NSZE együttesében, de ott megszűnt az én korosztályom. Bár az egész családom erősen Fradi-szimpatizáns volt, tudatosan választottam az Újpestet. Aztán amikor a csapatban különféle gondok jelentkeztek, akkor hívtak

A Ferencváros színeiben

át 1999-ben a Fradihoz. Azóta egy év kihagyással ott játszom.

– *Legjobb tudomásom szerint gyermekekkel is foglalkozott mint a Fradi Hockey Academia edzője. Hánytal?*

– Amikor indult az akadémia, valóban segítettem, ám csak fél évig dolgoztam ott. Hamar kiderült ugyanis, hogy a tanítás és az edzések mellett ez már nem fér bele az időmbe. Amikor elkezdtük a munkát, negyven-ötven gyermek jött edzésekre, most már úgy nyolcvan van.

– *Az utolsó pillanatban kapta meg Pat Cortina szövetségi kapitánytól a meghívást a válogatottba. Mit érzett akkor?*

– Természetesen nagyon boldog voltam. Mindig megtisztelő, ha egy

Lendületben...

játékost számításba vesznek a válogatottnál. Mindig arra gondoltam, hogy mindent meg kell tennem azért, hogy legyen esélyem elutazni a világbajnokságra.

FOTO: LUKÁCS GÁBRI

– *Mennyire érződött a pályán a kanadai profi jégkorongbajnokságban, az NHL-ben edződött játékosok tudásbeli fölénye?*

– Mindenki a saját bőrén tapasztalta, hogy más kategóriát képviselnek ezek a sztárok. A játék minden elemében jobbak voltak. Iszonyú erősek fizikálisan, borzasztó gyorsan korcsolyáznak, pillanatok alatt helyzetbe kerülnek, és minden védelmi megingást azonnal, könyörtelenül góllal büntetnek. Azonban azt is megtapasztaltuk, hogy a tizenhat csapatból álló elit második feléhez tartozó együttesek nincsenek olyan távol tőlünk. Ellenük eséllyel tudunk a pályára lépni.

– *Korábban már két vb-n részt vett, mindkétszer a második vonalat jelentő divízió I-ben. Mennyiben volt más ez a világbajnokság azokhoz képest?*

– A legnagyobb különbség talán az volt, hogy A csoportos szinten minden mérkőzésen százszázalékos teljesítményt kellett nyújtani ahhoz, hogy egyáltalán szoros eredményt érjünk el aktuális ellenfelünkkel szemben. A divízió I-es világbajnokságon csak két komoly ellenfél várt ránk, a többiekkel szemben esélyesként korcsolyáztunk ki a jégre.

– *Egy interjúban azt mondta, hogy szeretett volna a jégkorongozásból megélni, de most már úgy látja, ez nem sikerül. Miért nyilatkozott ilyen pesszimistán?*

– Amikor felkerültem a felnőtt együttesbe, volt egy-két év, amikor profi státusban hokiztam. Aztán a Fradinál jelentkeztek az anyagi gondok. Akkor jött az a lehetőség, hogy a hoki mellett dolgozhatok. Azóta megszoktam ezt az életformát. Dél előtt testnevelésórákat tartok, délután pedig a hokinak szentelem az életemet. Bár egy ilyen siker után mindig eljátszom a gondolattal, hogy milyen jó lenne profiként jégkorongozni.

– *Kiesett a csapat az A csoportból, de jövőre újra megpróbálhat vissza-*

jutni a legjobbak közé. Véleménye szerint mikor lehet stabil helyünk az elitben?

– Igaz ugyan, hogy a magyar jégkorongsport emelkedő pályán van, de ezt mégis nehéz megjósolni. A játékosok is lassan cserélődnek a válogatottban. Most eljutottunk addig, hogy egyszer kipróbáltuk magunkat a legjobbak között, tapasztalatokat szerezhettünk és edződhettünk a sztárok között. Szerintem néhány év még kell ahhoz, hogy ne liftezzünk a két világbajnokság között, hanem stabil tagjai maradjunk az A csoportnak.

– *Hazaérkezése után már alhatott néhányat a nagy kalandra, lehet tárgyilagosan értékelni. Erre az eredményre számított?*

– Minden játékos úgy utazott el, hogy elsődleges célként a bentmaradást tűzte ki maga elé, én is. Azt tudtam, hogy a csoportkörben nagyon erős ellenfelekkel kell megküzdeni, és kellemes meglepetés volt számomra, hogy a szlovákokkal és a fehéroroszekkal milyen szoros meccset játszottunk. A szlovákokat kis szerencsével meg is verhetjük volna, és akkor bent maradtunk. Az osztrákok elleni meccs után maradt bennem hiányérzet, akkor nem tudtuk magunkból kihozni a maximumot. Úgy érzem, hogy összességében mindenki megtett mindent, és emelt fővel jöhettünk haza Svájc-ból. Így érezhették szurkolóink is, mert szeretetük és a csapat iránti érdeklődésük nem csökkent.

– *Hogy érzi magát a Deák téren?*

– Nagyon jól érzem magam ebben az iskolában. Többször mondtam, hogy ez nagyon jó hangulatú intézmény. A diákjaimmal is jó a kapcsolat.

– *Hogyan tovább a pályán és a civil életben?*

– A civil életem és sportpályafutásom majdnem egybeesik. Addig szeretnék sportolni, amíg jólesik, és a csapatom javára vagyok. Utána pedig edzőként szeretnék gyermekekkel foglalkozni.

Jánosi Csaba két tizenegyedikes tanítványát is megkérdeztük arról, milyen érzés az, hogy egy válogatott jégkorongozó a testnevelőjük. Major Levente megtisztelőnek érzi, hogy ilyen testnevelője van, és ahogy mondta, az egész osztály felnéz Jánosi Csabára. Decmann Ábel pedig azt emelte ki, hogy nagyon inspirál mindenkit az órákon a testnevelő személye. Szívesebben végzik a gyakorlatokat, és jó érzés másoknak elmondani, hogy ki az ő tornatanáruk.

■ KISS MIKLÓS

„Mi akar ez lenni?” – Isten munkatársai vagyunk?

► Folytatás az 1. oldalról

A mélypont adva van ma is, egyházunkban is. Kezdünk ráébredni a valóságra: egyre fogyunk, erőtlenség a szolgálatunk, szétszóródtunk, meghasonlottunk. Megoldhatatlannak látszó anyagi, etikai, hitéleti és teológiai kérdések tornyosulnak előttünk. Tudjuk, hogy a bajok nem véletlenszerűen jöttek, a mi Krisztus-tagadásunk, hitelenségünk és szeretetlenségünk következményei ezek. Péter pünkösdi prédikációja ezzel a tényfeltárással kezdődik: „...*azt, aki az Isten elhatározott döntése és terve szerint adatott oda, ti... megöltétek.*” Ma sem lehet másként tekinteni, a múltat be kell vallani.

Az első keresztény pünkösdi Izrael egyik jeles ünnepére, az aratási hálaünnepre esett. A birodalom minden tájáról ezrével érkeztek az úgynevezett diaszpórazsidók, hogy vallásos tudatukban megerősödjének. Ez az ünnep nem a megszokott módon alakult. Az előírt ceremóniákat teljesen átírta a Szentlélek, és ez zavarba ejtette a résztvevőket.

„Mi akar ez lenni?” – kérdezték döbbenet, amikor a Lélek kiáradása fölkavarta a jeruzsálemi hitélet állóvizét. Hogy lehet, hogy egy csapásra megszűnnek az embereket elválasztó nyelvi korlátok? Miféle erő munkálkodik itt? Kérdésükre választ kaptak, amikor az apostolok bizonysgot tettek a feltámadott Krisztusról. Betöltötte és új közösséggé, egyházzá formálta őket a Szentlélek. A már formálissá vált aratási ünnepet Isten minden képzeletet felülmúló aratással tette.

Ötven nappal ezelőtt az *Evangélikus Élet* húsvétii vezércikkében a gyülekezeti felügyelők és presbiterek meghívást kaptak az első országos presbiteri találkozóra. Voltak talán, akik értetlenül kérdezték: *mi akar ez lenni?* Megint egy fölőlslegesen fölőldozott hétféve, úgyis marad minden a régiiben...

Ötven nappal húsvét után pünkösdi hittel hiszem, hogy többen vannak, akik nem értetlenül, hanem reménységgel kérdezik: *mi akar ez lenni?* Azokra gondolok, akik már régen arra várnak, azért imádkoznak, hogy frissüljön, lendüljön egyházunk élete, hogy a presbitériumoknak ne a gyülekezetek szanálásáról kelljen dönteni-

ük, hanem ébredésről, missziói gyülekezetek születéséről, reménységről szóljon a jövő!

Hiszem, hogy szeptember 12-én újra megtörténhet a pünkösdi csoda. Hiszem, hogy a mintegy négyezer-ötszáz hazai evangélikus presbiterből lesz ezeröttszáz, aki mozdul a hívásra, és megtölti a pezsztentimrei sportcsarnokot. Hiszem, hogy a Szentlélek ereje betöltheti, új életre lendítheti az egyházunkért, gyülekezetekért aggódó és tenni akaró presbitereket. Hiszem, hogy a pünkösdi „nyelvjárást” egyaránt megérthetik az északi és déli, nyugati és határon túli egyházkerületből jövők, csakúgy, mint a Békésből, Nógrádból vagy Somogyból érkező presbiterek, akár többlelkes nagy gyülekezetben, akár eldugott kis szóránnygyülekezetben végzik szolgálatukat.

Pünkösdi csodája valószínűleg meg, ha ezen az országos méretű presbiteri gyűlésen végre nem az egyházfinanszírozás megosztó témája korbácsolja fel az indulatokat, hanem az erő, szeretet és józanság *Lelke* teremti meg a különbözőség áldott egységét. Az ilyen közösségben magától megterem a Lélek minden gyümölcse: szeretet, öröm, békeesség... Ez az igazi szolidaritás alapja.

Kedves Felügyelők, Presbiterek, Munkatársak! Halljuk hírét, hogy a Lélek hatalmas ébredéseket munkál sokfelé a világban, miközben Európa megtagadja a keresztény örökséget. Isten természetesen tud magának egyházat teremteni akár a kövekből is, mégis először rajtunk, a gyülekezet „kemény magján” kezdi. Az evangéliumok szerint Krisztus szavára megkövült szívű, száradt kezű, béna lábú, süketnéma emberek kapnak új életet, új lehetőséget. Pünkösdi ennek az evangéliumi történetnek a folytatása, megvalósulása ma. A Szentlélek által gyógyulhat, újulhat, épülhet az élő kövek egyháza!

„Élő kövekből épít már / Templomot itt a Szentlélek. / Kegelem és új élet vár: / Megváltott, szolgáló élet. / S hol kettő-három ráfigyel, / Mit ígért, nem felejt el, / Jelen van Jézus közöttük.” (EÉ 288,4)

Isten munkatársai vagyunk? Ez többé nem kérdés azok számára, akik a pünkösdi Lélek erőterében élnek!

Közgyülekezet az angyalok templomában

► A Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház Brassói Egyházmegyéje évi rendes közgyűlését tartotta május 20-án. A nyitó istentisztelet – amely egyben a megújult templomért való hálaadás alkalma is volt – a barcasági Pürekerc evangélikus hajlékában, az „angyalok templomában” zajlott. Igehirdetésében Adorjáni Dezső Zoltán püspök hangsúlyozta, hogy ez az ünnep nemcsak a pürekerci evangélikusoké, hanem az egész evangélikusságé, hiszen egy családhoz tartozunk: Jézus Krisztus családjához.

A Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház lelkes vezetőjének prédikációjában elhangzott az az anekdota is, hogy a jelenlegi pürekerci templomot angyalok építették. 1873-ban a falu alszegi része azt szerette volna, hogy az új templom ne a sziklás dombra, hanem a főút mellé épüljön, míg a felszegi rész a sziklás domb mellett foglalt állást. Végül a falu vezetősége úgy döntött, hogy a főút mellé épüljön, hiszen ez könnyíti az építkezést, és az öregeknek sem kell fájós lábbal megmászni a dombot. Így hát az építőanyagot a főút mentén raktározták, de egy regelen – láss csodát – minden anyagot, amelyre szükség volt az építkezéshez, a dombon találtak a falusiak. Merthogy a felszegiek közös erővel felhordták a köveket, és azt mondták az alszegieknek, hogy Isten valószínűleg angyalaira bízta az építőanyagok elhordását, ezzel is jelezve, hogy a templomnak a hegyen a helye...

A hálaadó istentisztelet végeztével – a Brassói Egyházmegye közgyűlésén – Mátyás Lajos

helyi lelképásztor röviden azért ismertette Pürekerc hiteles történetét is. Mint mondta, a település a 11. század elején alakult, lakossága a határőrséggel megbízott székely népből való. A falu neve először az *Ullászóló* király által 1498-ban kiadott záloglevélben szerepel „Purkeretz” alakban, egy 1513-ban keltezett okmányban pedig „Polkaritz” formában fordul elő.

A Szelel-kronika szerint 1444-ben Pürekerecen kis kápolnát építettek Mária Magdolna tiszteletére, és 1445-ben a pürekerciek elszakadtak a csernátfalusi anyaegyházról. 1447-ben megalakult az önálló pürekerci egyházközség, amelyhez Tatrang, Zajzon, Bodola, Nyén (mai nevén: Keresztvár) is hozzátartozott.

A sziklás dombon lévő kápolnát 1720-ban öt méter hosszú és négy méter széles szentéllyel bővítették, később a szentélyt egy pótfülkével nagyobbították a zajzoni hívek használatára. 1873-ban határozta el az időközben protestánsná lett község, hogy a régi kápolna helyén – *Véber György* brassói építész tervei alapján – új templomot épít. A munkálatokat azután – *Fejér Gyula* lelkész irányításával – 1883-ban fejezték be.

1973 és 1979 között nagy felújítás zajlott: a templomot kívül-belül újrafestették, újrafedték a tornyot, a harangokat és az orgonafüjtőt, „villamosították”. Mindezt a pürekerci gyülekezet saját erejéből.

A legutóbbi renoválást 2006-ban kezdték el. Isten segédelmével, a hívek, az egyházkerület, valamint a helyi önkormányzat és különféle szervezetek adakozó készségének köszönhetően ma Pürekerecen teljesen felújított templomban hangzik Isten újjáteremtő igéje.

■ FEJÉR OLIVÉR

Ne „papos”, hanem „neves” presbitereket!

■ FABINY TIBOR

Ugye észrevették testvéreink, hogy színes hétilapunkban több hónapja van egy „Presbiteri” oldal is, amelyen hosszabb-rövidebb írásokat és tudósításokat olvashatunk a presbiteri szolgálatról, annak aktuális kérdéseiről?

Örömmel olvastam például lapunk március 8-i számában a február 27-i révfülöpi „presbiteri továbbképzésről” szóló beszámolót, az egyik ott elhangzott előadást, valamint a március 15-i számban *Gáncs Péternek* a „püspök szemével” írt – szintén Révfülöpon előadott – helyzetképét a presbiteri szolgálatról. Számos értékes gondolatot találhattunk arról is, hogy a püspökön kívül négy lelkész és az országos iroda két vezetője tartott a témával kapcsolatos előadást, illetve adott szakmai kérdésekben útmutatást. Az oldalt külön ünnepélyessé tette a *Nyílt levél evangélikus presbitertársainkhoz* című

A szeptember 12-i evangélikus presbiteri találkozó majdani helyszíne Pestszentimrén

kis írás, amelyet a konferencián részt vevő presbiterek fogalmaztak meg a szolgálati csapatmunka jellegéről, az áldozatvállalásról, az egymásért való imádkozás szükségességéről.

Sok-sok örömet szerzett ez az oldal, s bizonyára hozzám hasonlóan más olvasóban is számos új gondolatot ébresztett. Mégis, mindezzel együtt nekem kérdéseim is támadtak, sőt valaminek a hiányát is azonnal éreztem. A kérdésem így hangzott: presbiteri „továbbképzés”? De hát még „képzés” sincs a presbiterek számára, akkor nem elhamarkodott dolog „továbbképzésről” szólni? Többen jó ideje dolgozunk azon, hogy legyen végre szervezett képzés egyházunkban felnőtteknek, különösen is a presbitereknek. Erre majd még visszatérek.

A hiányérzetemet így fogalmaztam meg: nagyon „papos”, hierarchikus, felülről szervezett még a mi presbiteri „továbbképzésünk”? A lap felső oldalán elsőnek a négy előadó lelkész (*Bozórady Zoltán, Sággy Balázs, Hafenschér Károly, Szabó Vilmos Béla*) fényképét láttuk, egyet *Mekis Viktória* országosirodaigazgató-helyettesről és két képet a presbiterekről – de név nélkül!

Milyen kár, hogy a presbiterek „névtelenek”? Milyen kár, hogy egy presbiter hozzászólásáról sem olvashattunk a tudósításban! Milyen kár, hogy a presbiterek által megfogalmazott szép nyílt levél alatt sem olvashattuk legalább néhány presbiter nevét! (Látom persze, hogy a hatvan név felsorolása tipográfiailag lehetetlen.) Mégis: jó lenne, ha a jövőben ilyen fórumokon nemcsak lelkészek és vezető tisztségviselők lennének az előadók, hanem maguk a presbiterek is! Ne csak „névtelen”, hanem „neves” presbiterek legyenek presbiteri „továbbképzésen”? Ne (csak) a papok, a püspökök találják ki a presbiteri képzés szükségességét, hanem a maguk a presbiterek is lehessenek aktív kezdeményezők! Ne (csak) „felülről” vezényelt egyház legyünk, hanem adjunk bátran teret, lehetőséget, biztatást az „alulról jövő” kezdeményezéseknek is!

Tudom én azt jól, hogy mi nem „presbiteri-ánus egyház” vagyunk, de nem is vagyunk hierarchikus rómaiak! Ne féljenek lelkészek és egyházi vezetők nagykorúnak tekinteni a gyülekezet tagjait, különösen is a presbitereket! Ne kórusnak tekintsük őket, akiket „karvezetni” kell, hanem hagyjuk, sőt kezdeményezzük, hogy maguktól dalra fakadjanak, s álljunk be mi is közéjük énekelni!

Szemléletváltozásra van tehát szükség! Mondják, van olyan lelkész, aki nem örül maradékta-

lanul, ha a presbiterek – úgymond – „okostó-nik” lesznek, mert sokszor bizony kényelmesebb neki, ha mindenben ő a legokosabb, és akarátát egy „fejbólogató” presbitériummal könnyebben érvényesítheti. Egyházunk azonban véleményem szerint kinötte már ezt az „atyáskodó” egyházmodellét, s ma már – hála Istennek – a presbiterek sem elsősorban társadalmi „rangként” és passzív szerepként, hanem valódi, aktív feladatként tekintenek presbiteri szolgálatukra.

Persze a lelkesi képzettséget, tudást, hivatást továbbra is elvitathatatlan tekintély illeti, s arra tényleg vigyázni kell, nehogy anarchia legyen a gyülekezetben; az sem szerencsés, ha egy-egy hirtelen képzett presbiter a fejére akar nőni a lelkészének. Ám azt se felejtjük el, hogy a lelkészeknek is van nemcsak lehetőségük, hanem kötelezettségük is a lelkesi továbbképzésre – lelkési munkaközösségek, lelkészkonferenciák, lelkészakadémia keretében.

A tanítás nemcsak az egyház arculatához tar-

tozik, hanem az egyház mindig olyan korszakban újult meg, amikor a tanítást komolyan vette, illetve az egyházi élet azokban a korokban vált erőtlenné, dekadenssé, amikor lemondott vagy elfeledkezett a tanítás fontosságáról. A jó pap holtig tanul, ám tudjuk, hogy protestánsként mi az egyetemes papság gondolatát képviseljük, tehát minden hívő egyháztag „pap”, akinek holtig kötelessége tanulni. A reformáció is azért határozott a 16. században, mert a nagy *Luther* nem szegylte, hogy a tanítást a kis és a nagy káték formájában kivigye az egyszerű nép közé. A jó pap holtig tanul, a jó egyház holtig tanít.

Az első országos presbiteri találkozót szervezi szeptember 12-én egyházunk vezetősége. A pestlőrinci gyülekezet lesz a házigazdája ennek a kezdeményezésnek: *Gáncs Péter* püspök és *Györi Gábor* vezetésével már hónapok óta dolgozik egy csapat a találkozó sikeréért. Az előkészítő bizottságban van egy „akciócsoport”, amelyik az evangélikus felnőtt- és presbiterképzés kontúrjait kívánja kidolgozni, s azt az országos találkozón fogja bemutatni.

Az „akciócsoport” tagjai rendszeresen találkoznak. Első alkalommal meghallgatták a Magyar Református Presbiteri Szövetség vezetőitől kapott tájékoztatást a testvéregyházban immár két évtizede folyó, magas színvonalú és lelkiileg is élénk presbiteri képzésről. Sok mindent tanulhatunk tőlük, bár a mi egyházunk teológiája, arculata, nagysága természetesen különbözik is református testvéreinktől, de Krisztus Urunk családjában kétségtelenül ők a mi legközelebbi rokonaink.

Jelenlegi elképzeléseink szerint egyházkerületi szinten szeretnénk megvalósítani a presbiteri képzést. Szeretnénk figyelembe venni minden eddigi tapasztalatot, a hittudományi egyetemünkön folyó pedagógusképzést, az Evangélikusok Közössége az Evangéliumért bibliaiskolájának képzését és a gyülekezetimunkatárs-képzés eddigi tapasztalatát. Tervezünk alapozó és haladó képzést is.

A szeptemberi találkozói az „akciócsoport” tagjai – lelkészek és világiak – négy alkalommal ülünk össze azért, hogy a rendezvényen csoportunk ismertesse és egyúttal a jelenlévő presbiter testvérekkel „teszteltesse” a közös bölcsességgel kidolgozott képzési tervet, amelyet talán 2010 őszén Isten segítségével elindíthatunk. Legyen az ő áldása ezen a kezdeményezésen! Hordozzuk ezt az ügyet minél többen imádságunkban!

HIRDETÉS

A miskolc-belvárosi evangélikus gyülekezet várja az útítársként csatlakozni kívánó érdeklődőket a *Luther Márton* életét végigkísérő, Luther nyomában elnevezésű németországi autóbusszos társasútjára. Időpontja: 2009. október 21–25. Költsége 73 500 Ft/fő. Jelentkezés, bővebb információ: *Sándor Frigyes* (20/824-3222), illetve *Baksa László* utazásszervező (46/506-088 vagy 506-089). A jelentkezés határideje hamarosan lezárul, hívjon bennünket még ma!

HIRDETÉS

Ökumenikus közgyűlés

Az Ökumenikus Tanulmányi Központ ez évi tanácskozását június 12-én (pénteken) 14 órai kezdettel tartja a Lágymányosi Ökumenikus Központ és Egyetemi Lelkészség épületében (Budapest XI., Magyar tudósok krt. 3.).

A főelőadó ismét kiemelkedő, világszerte ismert ökumenikus személyiség lesz: *dr. Konrad Raiser*, a bochumi egyetem professzora. Előadásának címe: *A 21. századbeli ökumenikus mozgalom problémái és feladatai*.

A professzor évtizedek óta az egyházak egysége ügyének szenteli munkásságát. Hosszú időn át az Egyházak Világtanácsának főtitkárhelyettese, majd főtitkára volt.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk az Ige értelmében: „Így szól az Úr: ismerem tetteiket és gondolataikat. Eljött az ideje, hogy összegyűjtsék a különböző nyelvű népeket.” (Ézs 66,18)

Istentiszteleti rend • 2009. május 31.

Pünkösd ünnepe. Liturgikus szín: piros. Lekció: ApCsel 2,1–13; 4Móz 11,11–17.24–25. Alapige: Lk 11,9–13. Énekek: 234., 239.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Tóth Károly; de. 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Tóth Károly; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. Herzog Csaba; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. (úrv.) Sztójanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstücker M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Smidéliusz Gábor; de. 11. (úrv.) Cselovszky Ferenc; du. 6. (orgonazenés áhítat) dr. Gerőfi Gyuláné; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv., konfirmáció) Aradi György; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. (úrv.) Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, úrv.) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. (úrv.) Szabó Bertalan; **VIII., Bláthy Ottó u. 10. (Betánia Szeretszolgálat)** de. 9. (úrv.) Benkőczy Péter; **IX., Gát utcai római katolikus templom** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél 11. (úrv., siketek számára jeltolmácsolás) Benkőczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Joób Máté; de. 11. (úrv., konfirmáció) dr. Joób Máté; de. 11. (gyermekistentisztelet) dr. Blázy Árpádné; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpád; **XI., Németszőlgyi út 138.** de. 9. (úrv.) dr. Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Kendeh György; **XIII., Frangepán u. 41.** de. fél 9. (úrv.) Kendeh György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv., konfirmáció) Tamásy Tamás; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. fél 10. (úrv.) Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Bátorvicsky Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv., konfirmáció) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. (úrv.) Blatniczky János; **Mátyásföld, XVI., Prodam u. 24.** de. 9. (úrv.) Blatniczky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Eszlényi Ákos; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Eszlényi Ákos; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Hulej Enikő; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) Hulej Enikő; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; **Názáret-templom, Mátyásföld, Bagolyirtás** de. 11. (úrv.) Lackner Pál.

Istentiszteleti rend • 2009. június 1.

Pünkösd 2. napja. Liturgikus szín: piros. Lekció: ApCsel 10,34.42–48; 1Móz 11,1–9. Alapige: Lk 12,32–34. Ének: 231.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 11. (úrv.) Bence Imre; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Zay Balázs; **Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. dr. Varga Gyöngyi; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstücker M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) dr. Gerőfi Gyuláné; de. 11. (úrv.) Zászkaliczky Péter; du. 7. (Bach-hét-megnyitő) Gáncs Péter; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Pelikán András; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **IX., Gát utcai római katolikus templom** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél 11. Benkőczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. 11. (úrv.) Szabóné Mátrai Marianna; du. 6. dr. Joób Máté; **XI., Németszőlgyi út 138.** de. 9. (úrv.) dr. Joób Máté; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bence Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Szilvia; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Kendeh György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Bátorvicsky Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. (úrv.) Blatniczky János; **Mátyásföld, XVI., Prodam u. 24.** de. 9. (úrv.) Blatniczky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Eszlényi Ákos; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) Eszlényi Ákos; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv., konfirmáció) Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; **Budakeszi (református templom)** de. fél 9. (úrv.) Lackner Puskás Sára; **Solymár (református templom)** de. 10. Fodor Viktor.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Fabiny Tamás püspök a lengyel evangélikusok ünnepén

A túlnyomó többségben római katolikus Lengyelországban közel kétszáz ezer evangélikus él. Legnagyobb részük a cseh határhoz közeli Sziléziában, amelynek fővárosában, Cieszynben (csehül Těšín, németül Teschen) mintegy hétezer lutheránust tartanak nyilván.

A történelmi levegőt árasztó város evangélikus Krisztus-temploma háromszáz évvel ezelőtt épült. Ebből az alkalmából a lengyel evangélikusok nagyszabású ünnepségsorozat keretében emlékeztek meg a reformáció örökségéről. A város főterén május 24-én, vasárnap tartott szabadtéri istentiszteleten *dr. Fabiny Tamás*, az Északi Egyházkerület püspöke hirdette az ígét több ezer fős gyülekezet előtt.

► *EvÉlet-infó*

A HÓNAP KÖNYVE – JÚNIUSBAN 30% KEDVEZMÉNNYEL A LUTHER KIADÓTÓL

Sz. Bérczi Margit: Búval teljes esztendeim

Ma már nehéz elképzelni, mennyi és milyen erős korlattal szembesült egy nő három és félszáz évvel ezelőtt, ha tudásra, önállóságra és alkotásra, önmaga művészi kifejezésére vágyott. Az 1600-as években Magyarországon a nők írástudását családjuk mikrokultúrája határozta meg: bizonyos családokban eltűrték, sőt elvárták a leányoktól, hogy írni-olvasni tudjanak, más családokban a leányt talán megtanították olvasni (arra mégis szüksége volt az ájtatos irodalom olvasásához), írni azonban nem; sokáig élt a hiedelem, hogy ha egy leány írni tud, akkor a szeretőjének fog levelet írni, tehát leányoknak az írástudás veszedelmes, sőt káros.

Petrőczy Kata Szidónia (1662–1708) észak-magyarországi evangélikus családban született. Családjában a nők írástudását természetesnek tartották, és a férfiak háromnyelvű író-olvasó életformában éltek: a kor igényes irodalmát el tudták olvasni latinul, és alkalmadtán írtak egy-egy verset, akár magyarul, akár szlovákul. Édesanyja a születése után hamarosan meghalt, de apja gondos nevelésben részesítette gyermekeit: a három fiútestvér a frissen alapított, sajnos rövid életű evangélikus gimnáziumban tanult Eperjesen, és a kisleány is megtanult írni-olvasni, megismerte legalább az egyházi irodalmat.

Am a korszak tragikus történelmi tragédiákkal töltötte meg az ő életét is. Apja a Habsburg-ellenes érzelmű protestáns nemesség egyik vezéralakja volt. Kata alig több nyolcévesnél, amikor apja – a Wesselényi-összeesküvésben való részvétele miatt – menekülni kényszerült: három fiával együtt Erdélybe, a gyermekeleány Lengyelországba, ismerősökhöz került, s többé nem látta viszont a családját. Apja és két bátyja, *Miklós* és *Imre* hamarosan meghaltak; harmadik bátyja, *István*, aki unokatestvérük, *Thököly Imre* tábornok és társa volt harcokban és a törökországi száműzetésben egyaránt, csak annak halála után tért vissza Törökországból Magyarországra, s a testvérek már nem találkozhattak.

Magára maradv a fiatal leány a házasságtól remélhette sorsa rendeződését. Tizenhét esztendősen, bizakodva és reménykedve érkezett Erdélybe a fiatal erdélyi nemes, *Pekri Lőrinc* feleségéként, ám megpróbáltatásai nem értek véget. Házassága nem volt boldog, tizenegy gyermeket hozott a világra, de csak öt leánya ért felnőttkort. Férje nem ismerte a hűséget sem családi, sem politikai tekintetben, ezzel sokszor sodorta bánatba a feleségét, veszélybe a családját. A házaspár megpróbált meglepedni

Észak-Magyarországon, de az ifjú asszony ott nem gyakorolhatta szabadon evangélikus vallását, így visszatért Erdélybe. Petrőczy Katának nem maradt más, mint az irodalom és a vallás, amely vigasztalta és erősítette.

A történelem éppoly üzötté és zaklatottá tette idős éveit, mint ifjúságát. Pekri Lőrinc csatlakozott *II. Rákóczi Ferenc* fejedelem szabadságharcához, emiatt a költőnő hosszú hónapokig szenvedett az osztrák császári csapatok fogságában, s amikor kiszabadult, háromszor kényszerült a Rákóczihoz hű családokkal együtt menekülni, hol Moldvába, hol Észak-Erdélybe. A múlt idő, sorsuk hányattatásai végül összebekittették az idősödő házaspárt: utolsó éveik legalább békében teltek el. Mindketten meghaltak még a szabadságharc bukása előtt, férje alig néhány hónappal élte túl a költőnőt.

szemmel láthatóan nem illett a hitvesi szerelemre. Mennyi egyedi, még évszázadokig páratlan téma! És mekkora bátorság a 17. században versben keresni az elégteltelt a megsértett női büszkeségre!

Petrőczy Kata Szidónia modern értelemben is költő. Nem alkalmosszerűen verselt, az ő számára a versírás az egyéni érzelmek kifejezésének egyik módja, mondhatjuk: szubjektív lelki kényszer. Ez a legmodernebb vonása: ő nem a tőle fennmaradt versek nagyobb mennyiségének, hanem érzelmi tartalmának és esztétikai minőségének köszönhetően birtokol ma is sajátos, vonzó költői karaktert.

Sz. Bérczi Margit évek, sőt évtizedek óta kíséri a költőnő alakja, s addig nyugtalanította, serkentette, hogy – némi baráti buzdítás után – regényre formálta élete történetét. Ahogy a régész cseréptörmelékéből al-

A hónap könyve

Sz. Bérczi Margit:
Búval teljes esztendeim –
Petrőczy Kata Szidónia
életregénye

Luther Kiadó,
Budapest, 2008. 255 o.
Eredeti ára: 1980 forint.

Tulajdonképpen az is megrendítő, hogyan jöhetett létre egy női életmű ennyi hányattatás közepette, hogyan volt egy asszonynak annyi testi-lelki ereje, hogy műveit – három ájtatossági mű fordítását, két imát és legalább negyvenhat verset – megalkossa. És ez nem csak egy életmű a többi között: ez a generáció legkiválóbb lírai életműve.

Am hiába a művészet állandó tökéletesítésének vágya és a kifejezés szépsége, ettől még versei előregedtek volna a többi, vele kortárs férfiköltő műveivel együtt. Ami ma is élvezetesség, sőt csodálni valóvá teszi, az az érzelmek bátorsága. Ő merete, amit a század férfiköltői nem, versbe önteni személyes életének eseményeit, szubjektív érzelmeit: bánatát, házassága buktatóit, sértett büszkeségét, vívódását. Férje hűtlensége idején a büszkeség, öntudat, alázatos szerelem hangjain szólnak a versei.

Verset írt a férjével kacérkodó (rokon) nőről; verset, amikor látta, hogy más nőbe szerelmes férje milyen nehezen válik meg a másik nőtől; verset, amikor megtalálta férjének a másik nőhöz írt szerelmes versét, s férje zavarában azt állította, feleségének írta, holott a szöveg

kotja újjá az antik vázát, az életút adalékaiból lélekrajzot épít föl: egy asszony útját siralmas születésétől holtig búban gyötrődéséig.

Talán nem tévedünk, ha azt gondoljuk: ez a lélekrajz a regény legmélyében ható rétege. Mély beleérző képességgel, finom természeti és életképekben, lírailag megragadott jelenetekben rajzolja meg a költőnő lelki útját.

Az életrajzot át- meg átszővi a versekből kiolvasott hit újrálése. A regény szövegébe otthonosan fűződnek bele a rég halott költőnő szavai, levél- és versidézetei; megannyi tanújele annak, hogy Bérczi Margit belülről élte végig a költőnő életét, az ő szavaival gondolkodott és fejezte ki önmagát.

A tudomány igazsága és a művészet igazsága nem ugyanaz. Bérczi Margit olyan regényt adott a kezünkbe, amely közel hozza, megélhetővé és megérthetővé teszi egy érezni bátor, egyszerű asszony életét, s így újra, tovább élni segíti.

■ S. SÁRDI MARGIT

Elhangzott az Evangélikus Országos Múzeumban 2008. december 18-án tartott könyvbemutatón.

Hacsak komolyan át nem gondoljuk

2.: Ne vásárolj hulladékot!

► Sorozatunk címét az ökumené szellemében II. János Pál pápától kölcsönöztük, aki 1990-es újránézésében ezt mondta: „A modern társadalom nem lesz képes megoldást találni az ökológiai válságra, hacsak komolyan át nem gondolja egész életformáját.” Mai témánk a hulladék mennyiségének csökkentése.

Polgármesterek és környezetvédelmi miniszterek egyik kedvenc programja, hogy a kamerák keresztüztében új szelektív hulladékgyűjtő szigetet avatnak. Mosolyuk azt tükrözi, hogy most végre az egész világ láthatja, mekkora lépést tettek a világ környezeti bajainak megoldása felé. Így gondolja ezt a környezettudatos polgárok többsége is. Ha a környezetvédelemről esik szó, a legtöbben azt mondják, hogy ők mindent megtesznek, szelektíven gyűjtik a szemetet. Mikor hétvégén futni mennek a Normafához, a szelektív gyűjtőnél mindig kipakolják autójuk csomagtartójából az ásványvizes műanyag palackokat.

Jól teszik, de nem tesznek eleget. Hogy mi a bajom a PET palackba csomagolt ásványvízzel és a városi autózással, azt rovatunk rendszeres olvasói jól tudják. De mi a probléma a szelektív gyűjtéssel?

Szögezzük le, szelektív gyűjtésre szerintem is szükség van. Ha a külön gyűjtött papírt, műanyagot, fémeteket, üveget feldolgozzák, és ismét hasznos áru lesz belőle, az sokkal jobb megoldás, mintha a vegyes szemét bármilyen korszerű, EU-szabványnak megfelelő hulladéklerakóra vagy hulladékégetőbe kerülne. Vannak persze, akik azt mondják, hogy kár bajlódni a szelektálással, mikor ott van nekünk a felújított rákospalotai hulladékégető mű, amely úgy nyeli el Budapest szemetének hatvanöt-hetven százalékát, hogy közben a környező lakótelepeknek energiát is termel, a füstgázokat pedig a legkorszerűbb megoldásokkal szűri.

A folyamat persze nem ilyen problémátlan. Ahhoz évtizedek kellene, hogy biztosan megmondhassuk, a füstgázok mennyire károsítják a környéken lakók egészségét, azt viszont már most is tudjuk, hogy az étetés során keletkező nagy mennyiségű salakot és a füstgázokból kiszűrt sokkal kevesebb, de sokkal veszélyesebb pernyét valahol el kell helyezni.

A hulladékégetés és a szelektív

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Kézdy Edit

gyűjtésen alapuló újrahasznosítás környezeti előnyeinek és hátrányainak összehasonlításakor gyakran elkövetik azt a hibát, hogy nem a teljes folyamatot elemzik. Ha elégetjük a hulladékot, akkor az új termékek előállításához új nyersanyagra van szükség.

Ha a sör csomagolására használt alumíniumdoboz előállítását a bauxitbányászattal kezdjük és a timföldgyártással folytatjuk, akkor sokkal feldúltabb tájat hagyunk magunk mögött, sokkal több energiát használunk fel, és sokkal több globális felmelegedést okozó szén-dioxidot ergetünk a levegőbe, mintha az összegyűjtött aludobozokat beolvastjuk, és új dobozokat készítenek belőlük.

Akik számára a szelektív gyűjtés a csúcás, azok szívesen példálózhatnak a sörösdobozokkal. Na de miért kellene aludobozba tölteni a sört? Ha helyette sörösuveget használunk, azt nem kell használat után kidobni. Elég, ha a betétdíjas üveget visszavisszük a boltba, és mindig új sört lehet bele tölteni. Körülbelül ötvényszer. Természetesen ez is szállítással, mosással, tehát szennyezéssel jár, de sokkal kevesebbel, mintha az alumíniumba vagy műanyagba töltött sört választanánk. Ennél – környezeti szempontból – már csak az jelent jobb megoldást, ha egyáltalán nem iszunk sört. De eddig a pontig ezen a forró május végén nem merészkelem.

Ám ha elszakadunk a sörtől, nyilvánvaló, hogy mennyi olyan árut

vásárolunk, amelyből nagyon hamar szemét lesz. Az agyoncsomagolt élelmiszereket a vevők többsége a pénztárnál nejlonzacszkóba teszi, aztán hazamegy, és egy órán belül kidobja a csomagolást is, a nejlonzacskót is. Ha nem figyelünk, könnyen vásárolhatunk olyan műszaki cikkeket vagy cipőket, amelyeket, ha elromlanak, szinte lehetetlen megjavítani. Még most, a gazdasági válság idején is rengeteg olyan áru fogy a reklámok hatására, amelyre kár nyersanyagot, energiát, munkát, szemléterakó kapacitást áldozni.

Mit tehetnénk, áldozatok vagyunk – mondhatják. Nincs sok választásunk. Szeretném felhívni a figyelmüket arra, hogy egy civil szervezet, a Hulladék Munkaszövetség Magyarország tizenhét városában tizenöt éve próbálja elérni, hogy kevesebb legyen a hulladék. Idén májusban elindítottak egy kampányt, amelynek címe figyelemre méltó: „Teljes élet – nulla hulladék!” Így magyarázzák: „A mai világra jellemző mértéktelen szemétermelés csak tünet. Nagyon sokszor halljuk, hogy rossz kedvem van, elmegyek vásárolni, ettől mindjárt jókedvre derülök, hiszen szereztem magamnak egy újabb tárgyat. Szerintünk nem így kellene az embernek megoldania a problémáit.”

Emlékeznek még a sorozatunk első cikkének végén idézett II. János Pál mondatra? „Az egyszerűség, önmérséklet és önfegyelem, valamint az áldozatos lélek a mindennapi élet részeivé kell hogy váljanak.” Nekem úgy tűnik, a két idézet összhangban van. A cél nem a lemondás, hanem a teljes élet. Ha hulladékgyűjtésben a megoldási javaslatokra is kíváncsiak – és a számítógépről még nem mondtak le –, keressék fel a nullahulladek.hu honlapot.

■ GADÓ GYÖRGY PÁL

EVÉL&LEVÉL&LEVÉL

Pünkösdi előtti meditáció

Az idő az Isten ajándéka! Hogy mire használjuk, az a mi felelősségünk. Az „elhívtok” a tudomány elsajátítására helyezik a hangsúlyt (doktorandusz, akadémia stb.), pedig a Szentlélek „járatlan utakra” küldi egyszerűes evangélicizációra a „Filepeket”... (A tv Joshi Bharatot ajánlja a problémákkal küszködőknek.)

Kérjük el a szolgálat Urától, mire kapjuk a gyorsan múlt időnkét! Az én időmben csak egyfajta teológia volt.

Tizennégy évesen kaptam elhívásomat, nyolcvankilenc évesen is kapom a felülről való megbízatásokat. Útitársam Jézus!...

BALÁZS BÉLÁNÉ (Kozármisleny)

A templomajtó is a misszió eszköze lehet(ne)!

Az elmúlt két hétvégén hivatalos elfoglaltságaim a Nyugat-Dunántúl városaihoz szolgáltak. Régi szokásunk szerint ilyenkor – gyermekeimnek is bemutatandó – felkeressük az útból eső helységek evangélikus templomait. Be általában nem jutunk, részben a templom – érthető okokból történő – bezártsága, részben „látogatásaink” lehetetlen időpontja miatt.

Ez alkalommal öt lutheránus egység legalább külső megtekintésére volt módunk. Öröm volt látni a megújult, gyönyörűen felújított templomokat és a(z) (általában) tőzsomszédságukban álló, ugyancsak igen jó állapotú parókiákat.

Meglepve tapasztaltuk ugyanakkor, hogy egyetlen esetben sem jelezte semmilyen információs tábla, vajon mikor milyen alkalom van a gyülekezetben. Kivéve azt a parókiát kertjében lévő kis templomot, ahol a kertkapu belső oldalára tüntették fel, mikor lesz a következő istentisztelet.

Még tavasz van, a belföldi turizmus és nyaralások időszaka most kezdődik. Bizonyára sokan lennének, akik a közelben tartózkodva legalább a vasárnapi istentiszteletre szeretnének elmenni. Ha tudják, mikor van alkalom! Vajon a zárt ajtó és az információ hiánya a helyi bennfenteseken kívül kinek a számára hívogató? Nem az lesz-e ennek az eredménye, hogy a templom a helyi közösségen kívüliek számára csak aktuális látványossággá degradálódik?

Meg kell ragadni minden lehetőséget a misszió kiterjesztésére! A templomajtó és a rajta elhelyezett korrekt információ ennek egyik hathatós eszköze lehet. Ugyanakkor megteremtődne annak a lehetősége is, hogy ne csak a „külső”, hanem a hívogató eredményeként megismerhető „belbecs” is megérintse a csendre, nyugalomra és az Isten ígéjére vágyó „idegent”.

■ DR. BLATNICZKY LÁSZLÓ (Budapest)

HETI ÚTRAVALÓ

Nem hatalommal és nem erőszakkal, hanem az én lelkemmel! – mondja a Seregek Ura. (Zak 4,6)

Pünkösdi hétvében az Útmutató reggeli és heti igéi a Szentlélek kiadásáról adnak hírt. Isten ad Szentleket

ajándékul! „Én a lelkemet adom belétek – ezt mondja az Úr –, és azt cselekszem, hogy az én törvényeimet megőriztétek és betöltétek.” (Ez 36,27; LK) Búcsúszavaiban Jézus a Vigasztaló, szószóval eljövételét ígérte: „A Pártfogó pedig, a Szentlélek, akit az én nevemben küld az Atya, ő tanít majd meg titeket mindenre...” (Jn 14,26) Húsvét után ötven nappal „eljött a pünkösdi napja, zúgás támadt az égből” és „kettős tüzes nyelvek” (Károli-fordítás) szálltak le a jelenlövőkre. „Mindnyájan megteltek Szentlélekkel...” (ApCsel 2,1-4) „Ez az a nap, mit az Úr szerzett nekünk.” (GyLK 751) Luther szerint: „Istenségére nézve a Szentlélek az Atyától és a Fiútól elválaszthatatlan isteni lényeg. Számunkra azonban Vigasztaló a neve; ő arról biztosít, hogy bűneink meg vannak bocsátva, a halál meghalt, az ég megnyílt, és Isten ránk mosolyog.” Mert „maga a Lélek tesz bizonyosságot a mi lelkünkkel együtt, hogy Isten gyermekei vagyunk” (Róm 8,16; LK). A Szentlélek a Krisztusban való élő hitet teremt bennünk, s „Jézus Krisztus a világ világossága, nála van örökké az élet forrása.” (GyLK 699) Ő kéri tanítványaitól: „Hát ti kinek mondotok engem?” Pünkösdhétő ígéjében Péter így felel: „Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia.” (Mt 16,15,16) Pál ma ezt üzeni: „A kegyelmi ajándékok között ugyan különbségek vannak, de a Lélek ugyanaz.” „A Lélek megnyilvánulása pedig mindenkinek azért adatik, hogy használjon vele.” (1Kor 12,4,7) A következő, nem hétköznapi igék tanúsítják, meglett e jézusi szó: „...erőt kaptok, amikor eljön hozzátok a Szentlélek, és tanítm lesztek Jeruzsálemben, egész Júdeában és Samáriában, sőt egészen a föld végső határáig.” (ApCsel 1,8) Jeruzsálemben a gyülekezet Isten imádtá, s „amint könyörögtek, megrendült az a hely... megteltek mindnyájan Szentlélekkel, és bátran hirdették az Isten ígét” (ApCsel 4,31). Samáriában Fülöp Krisztust hirdette, s ott befogadták az Isten ígét. Péter s János is „leöntöttek, és imádkoztak értük... Akkor rájuk tették a kezüket, és részesültek a Szentlélek ajándékában.” (ApCsel 8,15,17) Majd Péter arról számolt be az apostoloknak, miként tértek meg Cézareában a pogányok: „Amikor elkezdtem beszélni, leszállt rájuk a Szentlélek, ahogyan ránk is leszállt kezdetben.” Hallgatói dicsőítették az Urat. „Akkor a pogányoknak is megadta Isten a megtérést az életre.” (ApCsel 11,15,18) „A tanítványokat pedig Antióchiában nevezték először keresztényeknek”, ahol Barnabás s Pál „egy teljes esztendeig dolgoztak együtt a gyülekezetben” (ApCsel 11,26). Korinthusban Pál előbb a zsidók előtt tett bizonyosságot, „hogy Jézus a Krisztus”. Amikor ellene szegültek, ezt mondta nekik: „Mostantól fogva a pogányokhoz megyek.” (ApCsel 18,5,6) „Mennyi pogány vár még a hívó szóra – / Gyűjtsd össze népedet, Szentlélek Isten!” (EÉ 245,3)

■ GARAI ANDRÁS

HIRDETÉS

Pályázat oktatásiintézmény-vezetői tisztségre Szarvason

A Szarvas-Újtemplomi Evangélikus Egyházközség presbitériuma pályázatot hirdet a Magyar–Angol Két Tanítási Nyelvű Evangélikus Általános Iskola és Óvoda (5540 Szarvas, Kossuth u. 43.) igazgatói tisztségére.

A pályázat feltételei: szakirányú végzettséget igazoló felsőfokú oklevél, angol nyelvvizsgát igazoló okirat, legalább ötéves szakmai gyakorlat. Elvárás a szakirányú vezetői szakvizsga vagy megszerzésének vállalása.

Az igazgatói tisztség 2009. augusztus 15-től tölthető be. A megbízás öt évre szól.

A munkakörhöz kapcsolódó juttatások: bérezés, vezetői pótlék a Kjt.-ben meghatározottak alapján. Lakást is tudunk biztosítani a pályázó részére.

A pályázat benyújtásának határideje az Oktatási Közlönyben való megjelenéstől számított harminc nap.

A pályázatnak tartalmaznia kell a pályázó jelenlegi munkahelyét, beosztását, önéletrajzát, részletes szakmai önéletrajzát, az oktatási intézmény vezetésére vonatkozó szakmai programját, szakmai helyzetelemzés-

re épülő fejlesztési elképzeléseit. A pályázathoz mellékelni kell a legmagasabb iskolai végzettséget igazoló okmányok hiteles másolatát, érvényes erkölcsi bizonyítványt, keresztlevelet, konfirmációi vizsgát igazoló okiratot, valamint lelkészi ajánlást.

A pályázat kiírója biztosítja a pályázó részére a szükséges mértékű tájékoztatást, és lehetővé teszi az iskola megtekintését.

A pályázatot zárt borítékban, „Intézményvezetői pályázat” megjelöléssel kell benyújtani. Postacím: Szarvas-Újtemplomi Evangélikus Egyházközség, 5540 Szarvas, Szabadság út 70. Telefon: 66/313-131.

A közoktatási intézmények vezetőinek megbízatására és ennek feltételeire vonatkozó hatályos előírásokat a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. tv. (Kt.) és a 11/1994. (VI. 8.) MKM-rendelet, valamint az MEE (Magyarországi Evangélikus Egyház) 2005. évi VIII. tv. 60. § (1–4) tartalmazza.

A Szarvas-Újtemplomi Evangélikus Egyházközség presbitériuma

HIRDETÉS

Szeretettel jelzem, hogy a 2009. évi fűvóstáborunkat július 2–12. között tartjuk Kismányokon. Várjuk a réz- és fafűvósok jelentkezését. Jelentkezési határidő: június 10. Johann Gyula (tel.: 20/824-2074; 2141 Csömör, Petőfi u. 26.)

HÍREK, HIRDETÉSEK

Az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) „Serkenj fel, aki aluszol!” – A magyar evangélikus ébredés kiemelkedő egyéniségei a 20. században című sorozatának keretében a következő havi alkalom június 11-én 17 órakor lesz a józsefvárosi evangélikus gyülekezet templomában (1085 Budapest, Üllői út 24.). Az alkalmon *Balikó Zoltán, Scholz László és Urbán Ernő* életét és szolgálatát ismerhetjük meg közelebről. Előadó: *dr. Reuss András*.

HIRDETÉS

ÚJ HARANGOT RENDELJEN IFJ. FARKAS TITUSZTÓL

MINDEN MÉRETBEN A LEGKEDVEZŐBB ÁRON 30 KG-TÓL 11000 KG-IG
**Kiváló minőség, kitűnő kidolgozás,
kedvező ár, hangzásra öntve!**
Harangvillamosítás, harangtartóállvány-készítés, programozóórák, harangvezérlés telefonról, toronyóra-készítés, -szerelés, alkatrészellátás.
REFERENCIA 400 TEMPLOMBÓL!

**Harangszó 2003 Bt.
Ifj. Farkas Titusz**

2200 Monor, Kistói út 26. Tel.: 30/371-9696, fax: 29/410-119
A Harangszó 2003 Bt. a Dévai Szent Ferenc Alapítvány támogatója.

HIRDETÉS

Budapesti egyetemisták évváró istentiszteletét ünnepeljük május 31-én, pünkösdvasárnap 18 órakor a Budapesti Evangélikus Egyetemi Gyülekezetben (XI., Magyar tudósok krt. 3.). Szolgál az *Égőgő* gospelkórus.

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÓRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranycsörös
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.
Referencia: www.harangontes.hu.
Levélcím: 2162 Órbottyán, Rákóczi u. 121.
Tel.: 28/360-170; mobil: 30/948-9575.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu; gombosmi@invitel.hu.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból május 31-étől június 7-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>19.05 / Duna Tv <i>Teréz anya – A szegények szolgálója</i> (olasz–spanyol–angol életrajzi dráma, 2003) (91') 1. rész <i>Fabrizio Costa</i> alkotása egyszerre tanulságos és példaértékű történet fiataloknak és elgondolkodtató mű minden ember számára. Teréz anya erős hite és csodálatos élete fontos üzenetet hordoz az önfeledőzástól, a kitaratásról, a hit erejéről és az élet értelméről.</p>	<p>12.23 / Kossuth rádió <i>Vallások, szokások, tavaszok</i> 13.30 / Kossuth rádió <i>Erős vár a mi Istenünk!</i> Az evangélikus egyház félórása 13.50 / m1 <i>Pingvinek vándorlása</i> (francia dokumentumfilm, 2005) (85') 17.05 / Kossuth rádió <i>A Szentlélek bennünk van</i> Beszélgetés <i>Hortobágyi Cirill</i> szerzetessel 18.03 / Kossuth rádió <i>Pünkösd a népművészetben</i> 18.45 / Duna Tv <i>Kék pillangó</i> (kanadai–angol filmdráma, 2004) (97') 18.50 / PAX <i>Pünkösd (vallási ismeretterjesztő műsor)</i></p>	<p>9.05 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> (26') A Bolyki Brothers 12.00 / Bartók rádió <i>Hangverseny délidőben</i> A Budafoki Dohnányi Zenekar hangversenye 13.00 / PAX <i>Raffay Sándor</i> (magyar dokumentumfilm, 2007) (36') 14.35 / Kossuth rádió <i>Tér-idő.</i> A magyar nyelv török kapcsolatai 21.00 / m2 <i>Végzetes tévedés</i> (amerikai filmdráma, 2006) (87') 21.10 / Duna Tv <i>Roncscsillag</i> (magyar játékfilm, 1992) (89') 23.50 / m1 <i>Koncertek az A38 hajón</i> (magyar zenés film, 2007) (50') Fel lép a Szilvási Gypsy Folk Band</p>	<p>7.10 / Duna Tv <i>Léptünk koppan odon köveken</i> (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2008) (20') A szarvasi evangélikus Újtemplom 14.00 / Bartók rádió <i>A hét zeneszerzője: Johannes Brahms</i> 21.00 / PAX <i>Kerékpártúra egyháztörténeti utakon</i> (ítélfilm) 21.40 / Duna II. Autónia <i>Sinkovits Imre a mi képernyőnkön</i> (magyar dokumentumfilm, 2001) (73') 21.15 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> <i>Bach: h-moll concerto</i> <i>Giuseppe Torelli d-moll hegedűversenye</i> nyomán BWV. 979.</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>15.05 / PAX <i>A zsolttáros és a zsoldos</i> (színházi felvétel) (38') Az Evangélium Színház előadása 16.25 / Duna Tv <i>Trianoni megemlékezés</i> <i>Kaposvárról</i> 19.35 / Bartók rádió <i>A Beethoven kvartett hangversenye</i> 20.30 / Kossuth rádió <i>80. ünnepi könyvhét és 8. gyermekkönyvnapok</i> Közvetítés a budapesti Vörösmarty térről 21.40 / Duna Tv <i>Trianon legendái</i> (magyar dokumentumfilm, 2005) (26') 00.20 / m1 <i>Koncertek az A38 hajón</i> (magyar zenés film, 2007) (50') Fellép a Harcsa Veronika Quartet</p>	<p>9.45 / PAX <i>Dr. Gyökössi Endre</i> (portréfilm) (28') 11.00 / Viasat History <i>Romero – Egy érsek halála</i> (német dokumentumfilm, 2003) 13.30 / Kossuth rádió <i>Örüljete az Úrban mindenkor!</i> A metodista egyház félórása 15.10 / m2 <i>Az országunk háza</i> (magyar dokumentumfilmsorozat, 2008) (20') 1. rész 22.55 / Duna Tv <i>Családom titkai</i> (amerikai–német–belga filmdráma, 2004) (111') 24.00 / Bartók Rádió <i>Elmúlt Zsámbék Jazz Openek legjava</i> A Gadó Gábor-trió koncertje</p>	<p>12.05 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> (26') A csitári hegyek alatt... 13.05 / Kossuth rádió <i>A svéd gyufa</i> Csehov bűnügyi történetét rádióra alkalmazta <i>Szakonyi Károly</i> 13.28 / Bartók rádió <i>Kamarahangverseny Mendelssohn műveiből</i> 18.45 / Bartók rádió <i>Előadások a zenéről</i> Egy ismeretlen opera – <i>Erkel Ferenc: Bánk bán</i> 18.45 / m2 <i>A tánc legendája</i> (25') 21.40 / Duna Tv <i>A ruha</i> (holland filmdráma, 1996) (103') 23.15 / m1 <i>Európa, Európa</i> (német–francia–lengyel filmdráma, 1990) (109')</p>	<p>10.00 / Duna Tv <i>Református istentisztelet közvetítése Budapest-Békásmegyerről</i> (60') Igét hirdet Sipos Aba Álmos lelkész. 10.30 / m1 <i>Egyházi naptár</i> 10.40 / m1 <i>Evangélikus magazin</i> 11.00 / Bartók rádió <i>A természet melódiái</i> 12.05 / Duna Tv <i>Éld egyház</i> (vallási híradó) (26') 15.05 / Bartók rádió <i>Jubilate Deo.</i> Évszázadok egyházi muzsikája 21.15 / Bartók rádió <i>Az emberi hang dicsérete</i> <i>Anna von Köln: Jerikó rózsája</i> 23.20 / Duna Tv <i>A cipő</i> (fekete-fehér lett–német filmdráma, 1998) (83')</p>

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Amikor eljött a pünkösd napja, és a tanítványok együtt voltak ugyanazon a helyen, hirtelen hatalmas szélrohamhoz hasonló zúgás támadt az égből. Mindnyáján megtelek Szentlélekkel. ApCsel 2,1–2.4 (Jn 14,23–27; ApCsel 2,1–18; Zsolt 118,1–14) Eljött-e már számodra is a „pünkösd napja”? Nincs ennél nagyobb ajándék: Isten bennünk. „...minden vágyad az Isten szava benned...” – írta *Babits*. A mennyei tűz egészen ki minden szemetet, bünt életedből, és hevítsen fel a mennyei szeretet hófokára!

Hétfő

Jézus így szólt: „Nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem a bűnösöket megtérésre.” Lk 5,32 (Mt 16,13–19; 1Kor 12,4–11; Zsolt 118,15–29) Nincs közünk Jézushoz, ha nem térünk meg teljes szívünkkel hozzá. Ő a bűnösökért jött, azokért, „kik eltévedtek az úton” (415. énekünk). Isten megváltó szeretetének korlátja én magam vagyok, amikor eszem ágában nincs bűnbánatot tartani, gondolkodásomat megváltoztatni. Isten ma is megtérésre hív minket: az egyént és a közösséget is.

Kedd

Isten lefegyverezte a fejedelemségeket és a hatalmasságokat, nyilvánosan megsegyenítette őket, és Krisztusban diadalmaskodott rajtuk. Kol 2,15 (Dán 4,32; ApCsel 4,23–31; ApCsel 6,1–7) Erről nem szeretünk beszélni, agyonhallgatjuk a személyes gonosz létéről, romboló munkájáról szóló kijelentést. Úgy is nézünk ki, hiszen sokszor a hazugság, gyűlölet, félelem igazgat, mozgat. De ő azért jött, hogy lerontsa életünkben az ördög munkáját, felépítményét. Kiálthatunk ma is: Jézus, Isten Fia, könyörülj rajtunk! Szabadíts meg a gonosztól, mert elveszünk!

Szerda

Isten országa nem evés és ivás, hanem igazság, béke és a Szentlélekben való öröm. Róm 14,17 (Zsolt 4,8; ApCsel 8,9–11/12–25; ApCsel 6,8–15) Isten országa hétköznapi valóság, nem delibábos vallásos álom csupán. Mi motivál, mi mozgat; hol van életünk központja, hol dőlnek el dolgaink? A hunkban vagy a szívünkben? Jézus erősen tanácsolta, hogy vegyünk Szentlelket, ne éljünk nélküle (Lk 24,48–49). A Lélek gyümölcse hitelesíti isten-gyermekségünket. Minden a gyümölcseről van (Gal 5,22).

Csütörtök

Jézus mondta: „Amikor a pásztor megtalálja az eltévedt juhát, bizony mondom nektek, jobban örül neki, mint annak a kilencvenkilencnek, amelyik nem tévedt el. Ugyanígy a ti mennyei Atyátok sem akarja, hogy elveszen egy is e kicsinyek közül.” Mt 18,13–14 (1Sám 26,24; ApCsel 11,1–18; ApCsel 7,1–16) Érted-e Isten fájdalmát a szívedben a kicsinyekért? Amikor betölti szívünket a könyörület Lelke (Zak 12,10), az Örökkévaló eszközeivé válunk a kicsinyekért való harcban, küzdelemben. Kik a kicsinyek? A kiszolgáltatottak, megvetettek, rászorulóak, vagyis a magzatok, a szenvedélybeteg, cigányok, a megtévesztett, agyamosott ifjúság, mindenki, aki magától nem tud kiszabadulni nyomorúságos helyzetéből. Ne „hívogassatok”, hanem menjetek! Menjetek el azokért, akik maguktól nem tudnak jönni! (Mt 28,16–20)

Péntek

Ne gyalázzátok meg szent nevemet. (3Móz 22,32) *Krisztus evangéliumához méltóan viselkedjétek, hogy megálltok egy Lélekben, egy szívvel, együtt küzdve az evangélium hitéért.* Fil 1,27 (ApCsel 11,19–26; ApCsel 7,17–29) Isten nevére dicsőséget vagy gyaláztat hozunk, attól függően, mi sugárzik ki belőlünk környezetünkre. Amikor a „templomos” keresztények is hazudoznak, pletykálnak, lopnak, paráználkodnak, isznak, gyűlölködnek, a „világ” jogosan veti szemünkre, hogy ti is ugyanolyanok vagytok, mint mások, akik nem járnak templomba. Tudomásul kell venni, hogy a kereszténység, a Krisztus követése valami egészen más, mint ami a világban van. A világ gyűlöli a szentséget, ugyanakkor csak ez segít rajtuk, de rajtuk is.

Szombat

Bűneim büntetése utolért engem, áttekinteni sem tudom őket. Uram, siess segítségemre! (Zsolt 40,13–14) *Ha vétkezik valaki, van pártfogónk az Atyánál: az igaz Jézus Krisztus.* 1Jn 2,1 (ApCsel 18,1–11; ApCsel 7,30–43) Bűneink, mint a csahos kutyák, utánunk jönnek és belénk marnak. A sok hártás, elfojtás, mellébeszélés után ideje lenne megszabadulni. Egyéni és közösségi életünket is beborítják a bűnök. Látjuk-e, érezzük-e, hogy így nem lehetnek tovább dolgaink, ügyeink? Akin bűn uralkodik, annak prédikálása, vallásossága erőtlenséget, hiteltelenséget, nem sokat ér. Testvér, kiált a Mindenhatóhoz, Megváltóhoz teljes szívvel: Uram, siess segítségemre! Bocsásd meg bűnöm, hogy nekülled éltem, és ebből sok baj és nyomorúság következett. Köszönöm, hogy értem is meghaltál a kereszten. Szabadításodra vágyom, Uram!

■ SZEVEÉNYI JÁNOS

HIRDETÉS

A 20. budapesti Bach-hetét június 1-jétől 7-éig rendezik meg a Deák téri evangélikus templomban. A koncertek 19 órakor kezdődnek, a belépés díjtalan. A műsorfüzet hozzáférhető a templomban és az Evangélikus Országos Múzeumban (1052 Budapest, Deák tér 4.). A hét részletes programja megtalálható az interneten is: <http://lutherania.lutheran.hu/Doc/20BW.pdf>

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evelet.hu • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu.
Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Huszár Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). Rovatvezetők: Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Kóháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Vég helyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). Nyomdai előállítás: Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert nyomdaigazgató. Árúsítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő delutáni lapzárta kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

